

Gradišev Vestnik

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

ŠPORTNE IGRE GRADBINECV SLOVENIJE

Zmagali so boljši!

»Organizacijski komite SIG-67 pri GP »Tehnika« se zahvaljuje vsem kolektivom za udeležbo na letošnjih športnih igrah, kakor tudi športnikom za dosežene rezultate ter upa, da je bilo bivanje v Ljubljani prijetno in koristno. Če je prireditelju kaj spodrsnilo, vas naprošamo, da jim blagohotno oprostite, ker ni bilo namerno.

Organizatorju SIG-1968 (Nova Gorica) želimo obilo uspeha pri njegovem delu.

Zdrav duh v zdravem telesu!

Tako se je začelo zaključno poročilo organizacijskega komiteja SIG — 1967.

Obrnimo prvo stran

Letošnja manifestacija gradbincev Slovenije je dosegla vrhunec dosedanjih prireditev, saj je na-

Pred 50 leti

Letos praznujemo 50 let velike oktobrske revolucije, s katero se je začel uresničevati Marsov nauk o zgodovinski vlogi delavskega razreda, graditelja nove socialistične družbe.

Oktobrska revolucija, njene ideje in rezultati socialistične graditve v ZSSR so močno vplivali na sodobno zgodovino narodov Jugoslavije. Po zgledu Sovjetske zveze je komunistična partija Jugoslavije pod vodstvom tovariša Tita že v stari Jugoslaviji, še posebej pa v letih NOB, bojevala dosledni revolucionarni antifasiistični boj in tudi zmagala v boju za ustvaritev države delovnega ljudstva. S tem pa so bile v praksi potrjene leninske ideje, da bodo različni narodi po različnih poteh šli v socializem.

V minulem pokojnem obdobju so v naši domovini nastale razmere za hitrejši družbeno-ekonomski razvoj, za postavitve trdnega in sodobnega materialnega temelja socialistične družbe.

Z uvedbo delavskega samoupravljanja pa so se ti temelji še bolj utrdili. Samoupravljanje kot podlaga našega družbenega sistema utrjuje skupnost jugoslovanskih narodov kot socialistično skupnost delovnih ljudi.

Danes, pol stoletja po velikem oktobru, je človeštvo krepko stopilo v ero socializma. Socializem postaja čedalje bolj praksa narodov, in to ne le v državah, ki so šle po poti socialistične graditve, temveč prodira v družbene odnose številnih drugih držav. Ta uspeh se kaže v uspehih pri graditvi in napredovanju socialističnih držav, s stalno krepitvijo položaja delavskega razreda in drugih naprednih sil v številnih kapitalističnih državah.

Sodobni socializem, ki se čedalje bolj razvija v odlični faktor svetovnih dogajanj, ima veliko odgovornosti za nadaljnjo usodo človeštva. Zato socializem ni mogoče ločiti od boja za mir, ki postaja čedalje bolj sestavni del socialistične preobrazbe sodobnega sveta.

Ko bodo letos praznovali ta veliki dan vsi napredni narodi sveta, je prav, da se tudi mi Gradiševci pridružimo proslavam 50-letnice velike oktobrske revolucije.

stopilo 1500 tekmovalcev iz 43 gradbenih podjetij. Ob nadvse dobri organizaciji prireditelja letošnjih športnih iger smo gradbinci ponovno dokazali, da če nekaj hočemo, tudi dosežemo. Na športnih igrah se spoznamo, zblizamo in obljublamo, da bomo v prihodnje bolj sodelovali. (Toda škoda, da so športne igre samo enkrat letno.)

Taka manifestacija pa pomeni tudi, da veselje do športa in rekreacija stalno raste ter da naši kolektivi kljub težavam in gospodarskim problemom pripravljajo in trenirajo svoje športnike skozi vse leto, kar dokazujejo spremembe vrstnega reda posameznih tekmovalcev in zmagovalnih ekip.

»Gradis« četrto mesto

Več let nazaj so naši tekmovalci in vodje posameznih panog ob razglasitvi rezultatov drug za drugim stopali na najvišja mesta. »Gradis« kot celota, ki je vsa leta nazaj nosil naslov »republiškega prvaka«, je moral letos to mesto prepustiti močnejšemu. Pri tem seveda ne smemo trditi, da se naši tekmovalci niso potrudili. Dali so vse od sebe, se zagrizeno borili za mesta in točke. Končna in temeljita analiza letošnjih tekmovalcev (ki naj bi jo napravili športniki sami) naj nam bo v opozorilo, da nas prihodnje leto na športnem področju čaka še večja konkurenca ter da bo potrebno trenirati skozi vse leto, kot tudi v športne vrste tekmovalcev vključiti še več mladincev.

In rezultati?

Zlato medaljo so nam prinesle kegljačice, ki so z rezultatom 374 podrtih kegljev zasedle I. mesto. (Gradis 574, Ingrad Celje 538, Pionir Novo mesto 508, Tehnika Ljubljana 507 itd.)

Srebrno medaljo si je zaslužila moška ekipa v namiznem tenisu, ki se je* odlično borila z dosti močnejšimi ekipami in le z izredno požrtvovalnostjo posameznikov dosegla II. mesto. (IMP 11, Gradis 10, Nigrad 9, Stavbar 8 itd.)

Dve bronasti medalji sta zaslužili ekipa kegljačev — moški ter strelška ekipa. Kegljaci so podrtli 75 kegljev. Ker je nastopilo 25 dobro izvežbanih ekip, je rezultat tekmovalstva naravnost odlično.

(Rezultati kegljanja: Konstruktor 793, Pionir 787, Izolirka 755, Tehnika 752 itd.)

Se večjo konkurenco so imeli naši strelci, saj je nastopilo kar 33 ekip. Moramo priznati, da smo streljali zelo dobro, razlika med prvim in tretjim mestom je le 6 zadelov. Še posebno se je »odrezal« tov. Šnaider, ki je med posamezniki zasedel 1. mesto. (Rezultati: Pionir 806, Stavbar Maribor 805, Gradis 800, Ingrad Celje 771, Črnomelj 747 itd.)

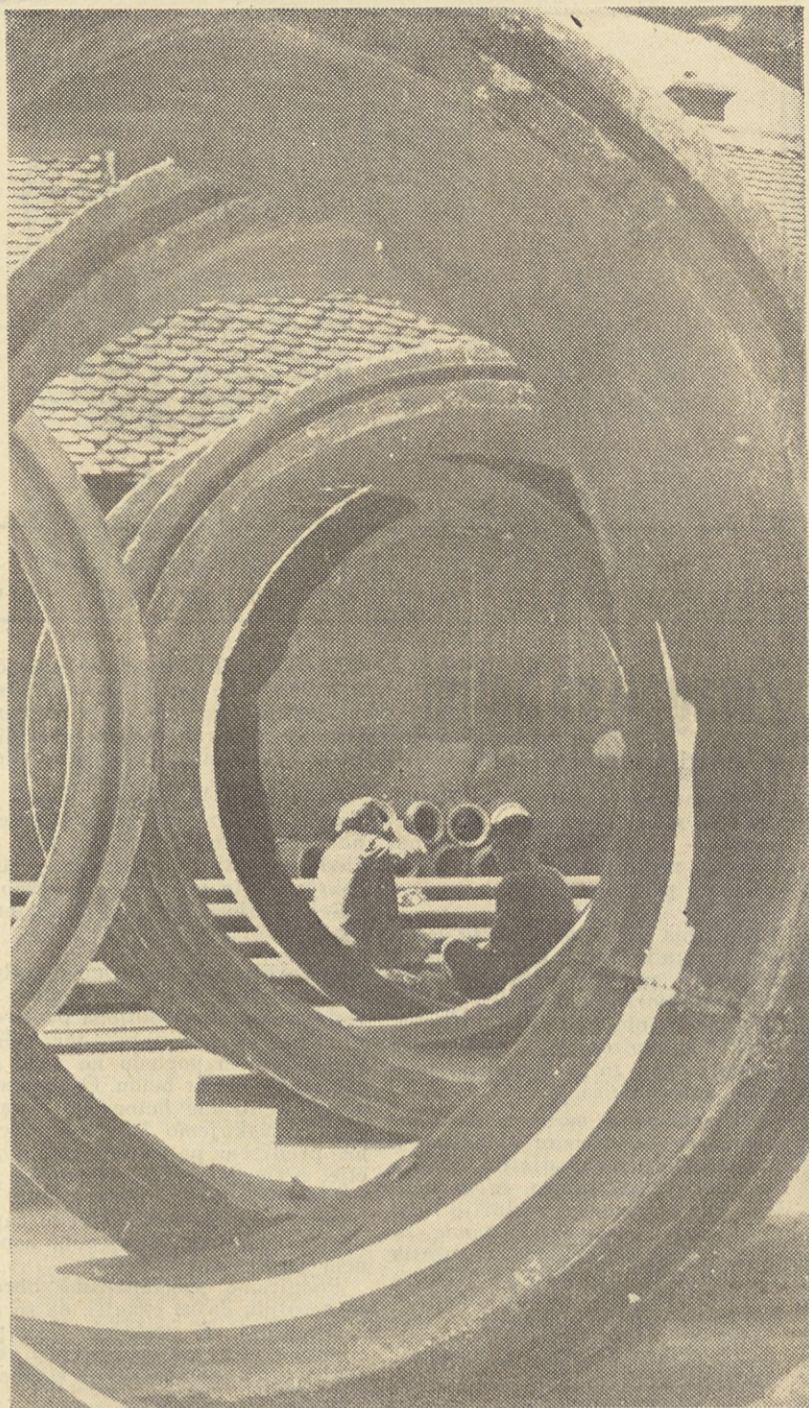
Naši tekmovalci so se borili zagrizeno, a športno

V nogometu letos ni bilo sreče, čeprav so se naši tekmovalci zagrizeno borili. Drugi so bili boljši in tako smo se morali zadovoljiti s 6. mestom. Upamo, da bo prihodnje leto boljše. (Rezultati: Cementarna Trbovlje 19, Tehnogradnje Maribor 18, Tehnika Ljubljana 17, Ingrad Celje 16, Tehnograd Ljubljana 15, Gradis 14 itd.)

Pri malem nogometu smo dosegli 12. mesto. (Rezultati: Slovenija cesta 24, Zidar Kočevje 23, Izolirka 22, Stavbenik 21, IMP 20, Grosuplje 19 itd.)

Tekmovalnja v šahu so bila zelo zanimiva. Razlika v moči moštev je bila izredno velika. Naša ekipa bi se lahko v tem tekmovalstvu še bolje odrezala, saj je spregledala vrsto lepих možnosti za uspeh. Od 24 ekip so naši tekmovalci pristali na 7. mestu. (Rezultati: Ingrad 18,5, Pionir 17, IMP 16, Nigrad 15, Salonit 11,5, Tehnograd 7,5, Gradis 6 itd.)

Nadaljevanje na 2. str.

Motiv z gradbišča. Počitek v senci koles

Kvalitetnejše gospodarjenje terja še večje sodelovanje

Pogovor s šefom poslovne enote Ljubljana-okolica Jožetom Zajcem

Nadaljujemo z razpravo o gospodarskih in poslovnih problemih podjetja. Tokrat smo zaprosili za odgovore šefa poslovne enote Ljubljana-okolica tovariša Jožeta Zajca, ki je na vprašanja »Gradiševga vestnika« odgovarjal takole:

Vprašanje: Zadnje čase je vaša poslovna enota dosegla vrsto gospodarskih in poslovnih uspehov, kako vam je to uspelo?

Odgovor: Doseženi uspehi so plod enotnosti in večletnega prizadevanja našega delovnega kolektiva; da s povečanim in kvalitetnejšim obsegom del zadovolji vse naročnike ter s tem dokončno opraviči položaj samostojne poslovne enote.

Vprašanje: Kako v vaši enoti zasledujete gibanje tržišča, kakšni so vaši stiki z investitorji in seveda tudi z našimi uslužnostnimi obrati (npr. LIO Škofja Loka, SPO, OGP itd.)

Odgovor: Stalno sodelovanje z dokaj širokim krogom investitorjev nam omogoča pregled tržišča. Dobri odnosi z njimi nam omogočajo tudi pridobitev njihovih partnerjev ter tako uspevamo krog investitorjev obdržati na potrebni ravni. Količina oddanih del oziroma naročil našim obratom potrjuje zelo dobre odnose z njimi, katere želimo še razširiti, da bi jim z večjim obsegom del omogočili konkurenčnost na trgu.

Vprašanje: Ali imate na vseh vaših deloviščih in za vsak objekt postavljene in izdelane operativne panele? Kako se to v praksi obnese in kaj storite ob spremembi operativnega plana?

Odgovor: Operativni plani obstajajo na vseh večjih objektih ter so izdelani v tesni povezavi s pripravo dela na centrali podjetja ter samimi investitorji. S tem zmanjšamo verjetnost poznejših sprememb. Prizadevamo si, da so dela sorazmerno porazdeljena, da operativnih planov ne spreminjamo. V večini primerov tudi uspevo, če so potrebna sredstva v dogovorjenih rokih na razpolago.

Vprašanje: Ne samo v vaši temveč v vseh enotah podjetja se od časa

dogodkov v okviru same poslovne enote? In kaj pravite k celotni organizaciji podjetja? Kje so uspehi in kje pomanjkljivosti?

Odgovor: Spremljanje poslovnih dogodkov ter koordinacija dela v poslovni enoti ne predstavljata posebnega problema. Kolektiv obveščamo o vseh poslovnih dogodkih, bodisi uspešnih ali neuspešnih, pri tem pa tudi najdemo primerne rešitve, katere izpelje operativna služba poslovne enote ter je s tem koordinacija že vzpostavljena. Težje je odgovoriti glede koordinacije oz. organizacije v podjetju. V tem pogledu želimo, da bi pri organizaciji podjetja v največji meri spoštovali samostojnost poslovnih enot, spodbujali k čim tesnejšemu sodelovanju enot med seboj na eni ter s centralo podjetja na drugi strani. Organizacija podjetja naj zagotovi močne in dovolj avtoritativne strokovne službe, ki so pogoj za uspešen napredek podjetja.

Odgovor: Vsakoletne zimske prekinitive dela nam spreminjajo s precejšnjim trudom vzpostavljeno strukturo delovne sile. Smatramo, da bi ustrezna struktura delovne sile in višja strokovnost zmanjšali potrebno število delovnih moči, s tem pa tudi občasno pomanjkanje delovne sile. Dobra strokovnost povečuje produktivnost, višja produktivnost pa finančno dopušča, da strokovni kader črtamo s seznama sezonskih delavcev. KSS predlagamo, da skrbi v prvi vrsti za ustrezno strukturo delovne sile, center za izobraževanje pa za nenehno izpopolnjevanje njene sposobnosti. Pri tem naj se izkorišča zimski premor.

Vprašanje: Kakšna je koordinacija dela in spremljanje poslovnih

Odgovor: Stalna praksa je, da postavlja ponudbe za razpise za nove objekte komercialna služba podjetja v čim tesnejšem sodelovanju z našo poslovno enoto. Komercialna služba obvlada tržišče, predvsem tržne cene in to je danes poglavitni faktor vsake uspešne ponudbe. Ze navedeno potrjuje dobre odnose s komercialno službo. Tudi odnosi do drugih strokovnih služb so korektni, prav dobri pa z gospodarsko finančno službo, ki tudi v najtežjih razmerah najde čim boljše finančne aranžmaje. Naj omenimo še pravno službo, od katere v vsakem trenutku dobivamo potrebna pojasnila in drugo pomoč.

Vprašanje: Ekonomičnost poslovanja in dela je zagotovljena le tedaj, če je delo sinhronizirano z drugimi enotami, to je po enotnem planu. Ali je to v našem podjetju v ce-

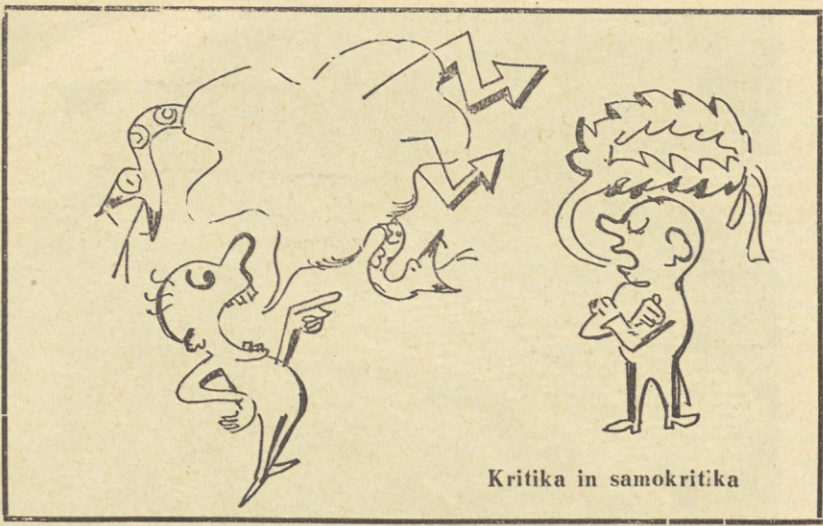
Jože Zajc

Nadaljevanje na 2. str.

IZ VSEBINE:

- Stanovanje v dveh dneh (3. str.)
- Kako bo z 42-urnim delovnim tednom (5. str.)
- Svetovna razstava v Montralu (8. str.)

1 krat skok čez milijardo

Kritika in samokritika

V Škofji Loki imajo letos toliko dela, da komaj zmorejo vsa naročila za lastno podjetje in še za več drugih kolektivov

V našem lesnem obratu v Škofji Loki imajo letos toliko dela kot še nikoli doslej. Čeprav je to slišati kar neverjetno, saj na vseh koncih in krajih slišimo, da gradbincem primanjkuje dela, pa v Škofji Loki delajo s polno paro, nekateri obrati, zlasti žagarski, pa kar v treh izmenah. In kljub temu, da delajo na žagi »non stop«, še komaj lovijo pogodbene roke in o pravem času pošiljajo razne izdelke naročnikom.

čajniki, ki so šli skozi tečaje, pa jih je vendarle nekaj uspelo in obetajo, da se bodo razvili v dobre tesarje.

Seveda se splošni proizvodni uspehi v kolektivu odražajo tudi pri osebnih dohodkih. Zasluzek ljudje v tem kolektivu ni slab, dohodki kvalificiranih tesarjev, ki seveda tudi opravijo nekaj nadur, se gibljejo v zadnjih mesecih od 100.000 do 150.000 starih dinarjev. Tako je »Gradis« kar precej v vrhu »lestvice« osebnih dohodkov v Škofjeloški občini, saj prejema delavci v nekaterih večjih in znanih škofjeloških podjetjih precej nižje osebne dohodke.

NADALJEVANJE S PRVE STRANI ● NADALJEV

Zmagali so boljši

● Drugi rezultati

Pri namiznem tenisu — ženske smo dosegli zadnje mesto. Pri streljanju — ženske 7. mesto, pri odbojki — moški 12. mesto itd. Tako smo bili prikrajšani za dragocene točke.

Sprejema pri organizatorju letošnjih športnih iger v hotelu Slon so se poleg predstavnikov udeležili tudi direktorji posameznih podjetij, kjer so ob dobrem vzdušju izbrali organizatorja prihodnjih športnih iger, to je gradbeno podjetje Nova Gorica.

Ob zaključku moramo dati vse priznanje organizatorju športnih iger gradbenemu podjetju »Tehnika«, sodniškemu zboru, in razsodišču. Vse priznanje zaslužijo tudi naši vodje posameznih panog in ekip, ki so se udeležili letošnjih športnih iger, ter vsi tekmovalci.

Športni zdravo in na svidenje prihodnje leto v Novi Gorici.

L. Cepuš

prpriave dela ni dobre organizacije dela, brez te pa ni možno doseči večjih uspehov. V tem mišljenju smo že večkrat podprli zamisli o razširitvi oddelka za pripravo dela.

Vprašanje: V podjetju dobro posluje specializirana centralna betonarna in sploh kakšni so vaši pogledi na centralno betonarno, železokrivnico in tako dalje. Kakšno je vaše mnenje o nadaljnjem širjenju teh obratov?

Odgovor: Ker v podjetju posluje več betonarn, naj se omejimo na ljubljansko. Razdrobljena proizvodnja betona je zastarela ter tudi v kvalitativnem pogledu ne nudi garancije za dober beton. Od mehанизirane centralne betonarne upravičeno pričakujemo kvalitetne betone, predvsem pa zaradi mehanizacije, nižje cene, kot so stroški pri razdrobljeni proizvodnji. Glede železokrivnice je naše odkrito mnenje, da dvomimo o njenem uspešnem poslovanju.

Podpiramo specializirane obrate ob pogojih, da so cenejši, da so samostojni, tj. da poslujejo brez posrednikov ter pod operativnim vodstvom pristojne strokovne službe.

Vprašanje: Konkurenčna sposobnost podjetja je v prvi vrsti odvisna od kvalitete opravljenega dela. Kaj ste zadnje čase uredili za doseganje dobre kvalitete dela?

Odgovor: Na sedežu podjetja je že posloval pod vodstvom ing. Šircija referat za kontrolo kvalitete na gradbiščih. Z njegovo pomočjo smo na industrijskih objektih dosegli zadovoljivo kvaliteto. Po ukinitvi tega referata je bila imenovana komisija za pregled kvalitete dela pri DS PE, ki nadzoruje kvaliteto, je pa žal kot interni organ manj avtoritativen ter uspešen. Pri stanovanjskih gradnjah nismo dosegli teh uspehov. Upamo pa, da bomo na tem področju premagali težave in dosegli ustrezno kvaliteto.

Kvalitetnejše gospodarjenje

loti uskladeno in kakšni so rezultati takšnega poslovanja?

Odgovor: Vzpostavitev sinhroniziranega dela vseh poslovnih enot ni lahka stvar ter terja zahteven študij vseh elementov, ki pogojujejo tako delo. Mišljenja smo, da je sinhronizacija del med enotami prvenstveno stvar strokovnih služb, ki naj ta način dela še poizkusa, da bodo doseženi tudi uspehi v primerih, ko trčimo na težje probleme.

Vprašanje: V podjetju je stalno usposobljen oddelček za tehnično pripravo dela. Ali se poslužujete tega oddelka in kakšne koristi imate od priprave dela ter kako se to odraža na tekočem izvajanju del na terenu?

Odgovor: Smo za močan in strokovno še izpopolnjen oddelček za pripravo dela. V tem mišljenju z oddelkom tesno sodelujemo, ker želimo, da bi svoje delo izpopolnili tako, da bi priprava dela posamezne objekte, oziroma dele objektov, še preciznejše obdelala. Brez dobre

Gradisov vestnik

»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis. Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik Lojze Cepuš. — Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani. — Izhaja mesečno

Zatrli so kali treh požarov

Pogovor ob tednu požarne varnosti z marljivim gasilcem Vinkom Florjančičem

Zadnji teden v septembru je bil letos posvečen požarni varnosti. To priložnost smo izkoristili za pogovor z Vinkom Florjančičem, ki že dolga leta požrtvovalno vodi našo gasilsko četo v škofjeloškem lesnem obratu.

»Zatrli smo v kali začetke treh manjših požarov. Enkrat je šlo za samovžig, drugič bi se kmalu vnela slama iz zabojev, v katerih je zavito steklo, tretjič pa je začetku požara hotrovala neprevidnost.«

V pogovoru je nato tovariš Florjančič omenil, da je pa letos šlo zares tudi v treh primerih, ko so morali gasiti v škofjeloški okolici. V prvem primeru je požar zanel strela, v drugem so bili krivi otroci, v tretjem pa malomarnost.

»Kako pa poskrbite, da v podjetju hitro preprečite požar?«

»Veste, v podjetju nas je kar precej, če pomislite, da šteje naše društvo 24 članov. Tako vedno gledamo, da je v vsaki izmeni vsaj po eden ali dva gasilca, vsaj v tistih obratih, kjer bi najhitreje lahko prišlo do požara. To je pa že dovolj, ne samo za hitro in prvo intervencijo, marveč tudi za alarmiranje drugih, ki bi nedvomno takoj prišli na kraj požara.«

»Kako pa je kaj z mladino v vrstah gasilcev?«

»Ja, še kar gre. Precej nas je takih, ki se še nikakor ne počutimo niti malo stare, čeprav smo že prekoricali 50 let, kakih deset fantov pa ima približno 22 do 25 let. Prav mladih, ki bi imeli manj kot 20 let, torej vajencev, res ni veliko. Ampak zato nismo še v hudih skrbeh. Imamo nekaj fantov, ki so še vajenci, in že kažejo zanimanje, pa se bodo, upam kmalu pojavili v naših gasilskih vrstah in postali nekoči dobri gasilci.«

»Vinko, kako boste letos proslavili teden požarne varnosti?«

»Imeli bomo sektorske vaje, na katerih bomo sodelovali vsi gasilci iz bližnje okolice. Potem bo verjetno tudi predvajanje poučnih oziroma strokovnih filmov, seveda pa bo na sporedu tudi kakšno predavanje.«

»Kdaj in kje boste imeli vajo?«

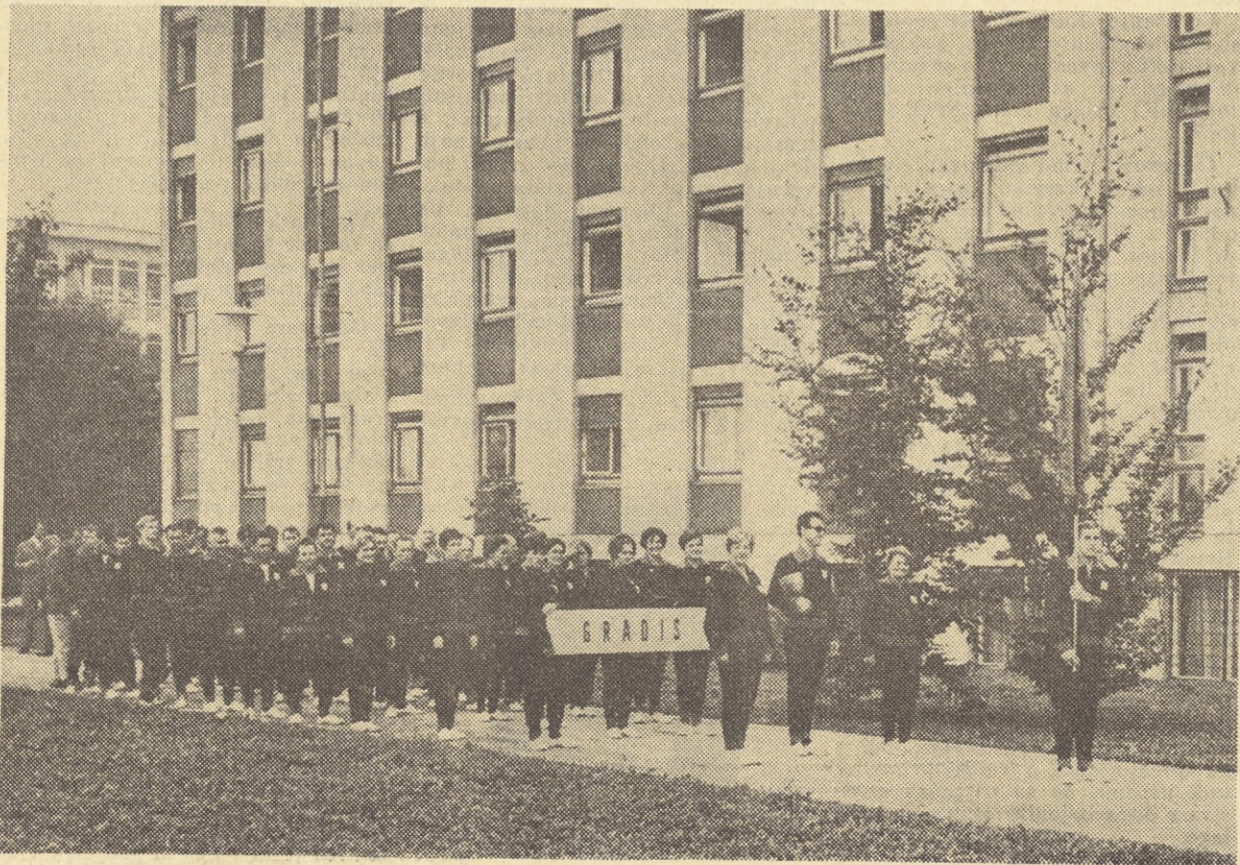
»Tega še ne vem, pravzaprav je to tajnost. Verjetno bo »alarm« še ta teden ali pa prihodnji. Seveda ponoči.«

Potem je v pogovoru tovariš Vinko, ki ni samo vodja našega gasilskega društva s 24 člani, marveč tudi vodi občinsko gasilsko zvezo v Škofji Loki, povedal, da so se letos marljivo pripravljali na gasilsko občinsko tekmovanje. Do tedaj so imeli letos že 16 vaj, medtem ko je po predpisih gasilske organizacije vsako leto obvezno »spraviti pod streho« vsaj osem vaj letno.

»In kako ste se odrezali na občinskem prvenstvu?«

»Zasedli smo prvo mesto med devetimi ekipami,« je ne brez ponosa hitro odgovoril Vinko. In še je dodal, da je to tekmovanje bilo letos 25. junija.

»Ste letos v podjetju že kdaj morali intervenirati?«

SIG 1967. Na letošnjih športnih igrah gradbinev Slovenije je nastopilo 1500 tekmovalcev

Stano- vanje v dveh dneh

Kako teče gradnja na koprskem gradbišču Olmo

Na prostoru, ki ga je že pred 56 leti zalivalo morje, se otepa z blatom in prahom kakih 50 naših delavcev. To je novo naselje Olmo, kjer v prvi fazi gradimo 320 stanovanj za tržišče. V drugi pa jih bodo postavili še enkrat toliko. V novem naselju bo stanovalo v predvidoma 7 letih 7 do 8 tisoč prebivalcev.

Ce smo že v Salari uspeli z montažno gradnjo stanovanj takega tipa, kakršna so v Olmu, lahko trdimo, da smo v tem naselju naredili korak naprej. Polmontažna gradnja je postala tu že pravilo in komaj si lahko predstavljamo, da bi teke tipe hiš lahko gradili poceni in hitro brez montažnih elementov.

Specializirane delavce smo začeli pošiljati na gradbišče že poprej. V Olmi pa je prišla specializacija do še večje veljave. Na vodilnih mestih so zaposleni sicer kvalificirani delavci, povsod drugje pa delajo nekvalificirani. Navsezadnje je na mnogih delovnih mestih kvalifikacija nepotrebna. En delavec dela neprestano samo izolacije, drugi strehe, tretji pode, itd. Tudi tu ugotavljamo, da je bolje, če se priučijo delavec za svoje delo kot novinec. Kvalificirani delavec dosega nekaj časa slabše rezultate. Ne more namreč pozabiti starih priučeni delovnih navad.

Tak specializiran profil delavca je prav gotovo ena od zaslug raziskovalne naloge in nove sodobne organizacije dela.

S temeljito proučitvijo naše organizacije dela, notranjih odnosov in tako dalje, so se v Kopru preorientirali na specializacijo poklicev, tako da v čim manjši meri zaposlujejo delavce s širokim poklicnim profilom.

Rezultati v vseh teh naših prizadevanjih niso izostali. V bodočem naselju Olmo so naravnost očitni. Poglejmo nekaj grobih primerjav.

Pri klasični gradnji potrebujemo za zgraditev enega kvadratnega metra stanovanjske površine približno 30 do 40 ur, v Olmi (v Salari so veljali podobni rezultati) pa porabimo za isto površino le od 18 do 20 ur. Pri klasični vzidavi oken in vrat porabimo približno 30 odstotkov več časa kot pri montaži. 30 klasičnih stanovanj se gradi približno dve leti, isto število montažnih pa 90 dni — ali še boljše eno klasično stanovanje v bloku s 30 stanovanji se gradi 16, montažno v Olmi pa le 1 do 2 dni.

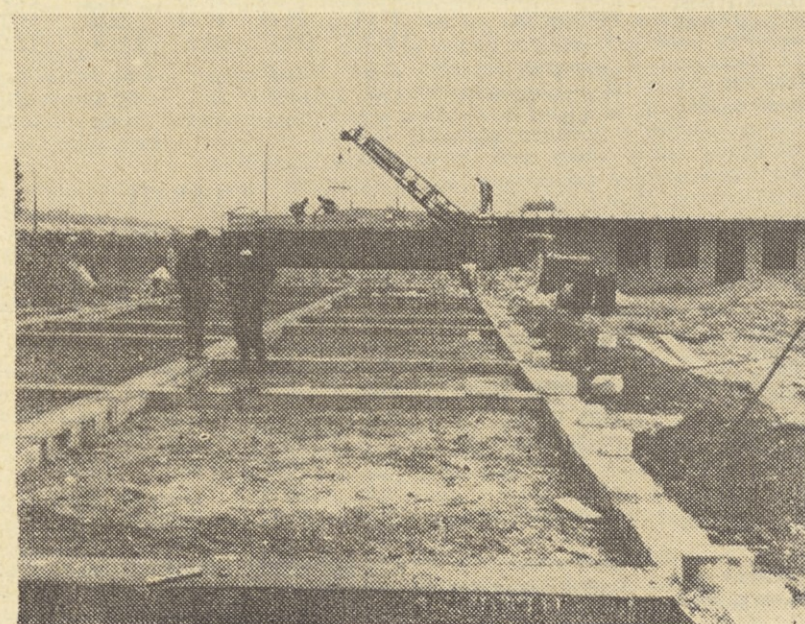
Seveda so montažni način gradnje, specializacija dela in odgovornosti vplivali tudi na delavce. V Olmi smo poščkali dva delavca in jih prosili, da bi povedala nekaj vtisov o montažnih gradnjah.

Jože Ferfolja, zidar, nam je odgovoril takole:

»Prepričan sem, da je montažna gradnja precej boljša od klasične. Novi delovni postopki zahtevajo od nas manj naporov pa tudi mehanizacija je zdaj večja, manj ljudi več napravi. Res pa je tudi, da se manj zaposlenega delavca pri klasični gradnji lahko zaposli na več mestih, medtem ko se pri montažnih delih to ne da. V Olmi se počutim dobro, pa tudi odnosi med delavci so v redu.

Cvetko Gerdina — tesar pa nam je odgovoril: »V podjetju sem zaposlen 14 let. Delo z montažnimi elementi gre mnogo hitreje kot zidanje z zidaki in malto. Precej se pri taki gradnji prihrani materiala in časa, novi delavci pa se hitro prilagodijo delu. Dobra organizacija in vestnost ljudi pripomoreta k uspešnosti montažnega gradbišča.«

Slike od zgoraj navzdol:
Tabla na gradbišču
Elemente dvigujejo z avtokranom
Prvi zidaki so položeni
Tako, temelji so zabetonirani

Problemi AODM z vidika kadrovske službe

Ko so se samoupravni organi našega podjetja odločili za analitično oceno delovnih mest, verjetno nihče ni pomislil, koliko deljenih mnenj in diskusij bo povzročila ta akcija. Samo ena težnja je bila enotna in jasna: »Delo na delovnih mestih je treba razčleniti, med seboj razdeliti, ovrednotiti in uskladiti v enoten sistem organizacije dela. Hkrati je treba na podlagi določene metode, merjenja in vrednotenja oblikovati objektivno osnovo sistema nagrajevanja po delu, ki naj temelji na pravih in trajnih medsebojnih delovnih odnosih.

Pred komisijo za analitično oceno delovnih mest, ki jo je imenoval DSP, je bila postavljena zelo zahtevna, odgovorna in obsežna naloga posebno še, ker ni bil posebej nakazan sistem, po katerem naj komisija izvede AODM.

Kakorkoli že, priznati moramo, da je komisija zastavila vse sile in uporabila vse znanstvene dosežke na tem področju. Le škoda, da se ni držala osnovnega načela, da je temelj vsake dobro izvedene analitične ocene delovnih mest »opis delovnih mest«.

Ne želim naštevati posameznih slabosti izbranega sistema AODM, ker so jih več ali manj že izrazili posamezniki bodisi v Gradisovem vestniku ali na raznih organizacijskih sestankih, predvsem pa predstavniki podkomisij na svojih rednih sestankih. Kot član kolektiva želim opozoriti le na dva problema, ki sta za kadrovske službe osnovnega pomena, tj. »opis delovnih mest in obveščanje kolektiva«.

Osebnih dohodek nedvomno spada med osrednje pojme delovnega prava, je eden od bistvenih znakov statusa delavca in predmet, ki mora biti v središču zanimanja delovne skupnosti tako pri samem urejanju medsebojnih delovnih razmerij, kot pri praktičnem izvajanju sprejete in uveljavljene ureditve teh razmerij. Zato ne kaže prezreti ustavnega načela, da samo delo in delovni uspehi določajo materialni družbeni položaj človeka.

To načelo sili delovne organizacije, da izdelajo takšen način delitve osebnih dohodkov, kjer bo pri udeležbi delavca najbolj prišel do izraza njegov delovni uspeh oziroma prispevek, tj. rezultat njegovega osebnega dela, njegovih v delo vloženih delovnih in strokovnih sposobnosti, njegovega odnosa do dela itd.

Določanje vrednosti delavčevega osebnega dela, njegovih v delo vloženih delovnih in strokovnih sposobnosti, njegovega odnosa do dela ter preko tega določanje osnov za delitev osebnih dohodkov predstavlja samo dejanski in realni opis posameznih del in delovnih mest z navedbo vrste in stopnje strokovnosti, ki pa mora biti določen s splošnim aktom (4. čl. TZDR). V tem aktu morajo biti za vsako delovno mesto ali delo določeni vsi splošni in posebni pogoji, ki morajo biti pozneje identični z vsakokratnimi pogoji, objavljenimi v razpisu ali razglasu vsakega prostega delovnega mesta. Glede važnosti opisa delovnih mest velja opozoriti tudi na 12. člen RZ o varstvu pri delu, ki zavezuje delovne organizacije, da morajo pri opisu delovnih mest določiti tudi naloge v zvezi z varstvom pri delu. Kjer je delo vezano z odgovornostjo drugih, pa mora opis določiti tudi vsebino te odgovornosti. Poleg tega je treba tudi upoštevati določbo TZIZ, ki zavezuje delovne organizacije, da morajo posebej določiti delovna mesta, ki so dostopna delovnim invalidom in drugim za delo manj sposobnim osebam.

Zal je šlo to pri nas vse svojo pot. Namesto da bi izdelali ustrezne opise delovnih mest, na podlagi katerih bi bilo mogoče programirati delo za posamezne službe, da bi izboljšali sistem sedanjega individualnega ocenjevanja delavcev oziroma njihove aktivnosti in rezultatov dela po čimbolj objektivnih merilih, je komisija izvedla vzorčenje na podlagi pripravljene vprašalnice, ki je le na videz demokratičen in ki v nobenem primeru ne more zamenjati dejanskega opisa delovnih mest.

Iz tega se je na koncu rodil seznam delovnih mest s številom točk, ki več ali manj ustreza zeleni rang listi. To trdim zato, ker število točk po posameznih kriterijih za nekatera delovna mesta ne ustreza dejanskemu stanju.

Opustitev opisa delovnih mest je komisija v začetku opravičevala s pomanjkanjem časa. Posamezni člani so navajali, da bi za to potrebovali najmanj šest do devet mesecev in tako bi bila za nami že vsa sezona brez spremembe osebnih dohodkov. Kljub temu smo danes prav tam. Kakšen odgovor bo lahko dala komisija sedaj na to vprašanje?

Drugo vprašanje, ki se ga želim dotakniti, je informiranost kolektiva. Od vsepovsod prihajajo vprašanja, zakaj je AODM tajnost? Ali ni pravica informiranosti tudi ustavno načelo, ki ga na področju delovnih razmerij posebej utruje TZDR.

Nerazumljivo je dejstvo, da kljub veliki kritiki kolektiva kakor tudi zunanjih faktorjev še posamezniki vedno skušajo reševati vprašanja, ki so stvar vsega kolektiva, za zaprtimi vrati. To pomeni odkrito zapostavljanje samoupravnih načel, rezultat pa je skoraj vedno, da se vsak koncept, pa čeprav tudi napredni, zruši prej, preden je v praksi zaživel. Zaradi take pomanjkljive priprave, neinformiranosti kolektiva, je pred leti propadel koncept organizacije delovnih enot, ki je bil v svojem bistvu pozitiven. Iz istih razlogov je propadel napreden koncept montažne gradnje stanovanj po izvirnem PBM sistemu, reorganizacija podjetja, čeprav so bila za to vložena znatna sredstva. Isto kaže pa tudi za analitično oceno delovnih mest, ki naj bi zagotovila resnično nagrajevanje po delu.

Lahko rečem, da je s tem tako rekoč izražena bojazen za eksistenčni obstoj, zavedajoč se, da imajo v današnjih zaostrenih pogojih gospodarjenja bodočnost le tiste delovne organizacije, v katerih so vsa leta gradili notranje odnose po načelih samoupravljanja in delitve dohodka po delu in kjer so imeli poleg dolgoročne proizvodne usmeritve pred očmi tudi položaj delavca. Iz tega stališča se pridružujem mnenju tistih, ki trdijo, da se naj sredstva za osebne dohodke razdeljujejo tam, kjer jih ustvarjajo.

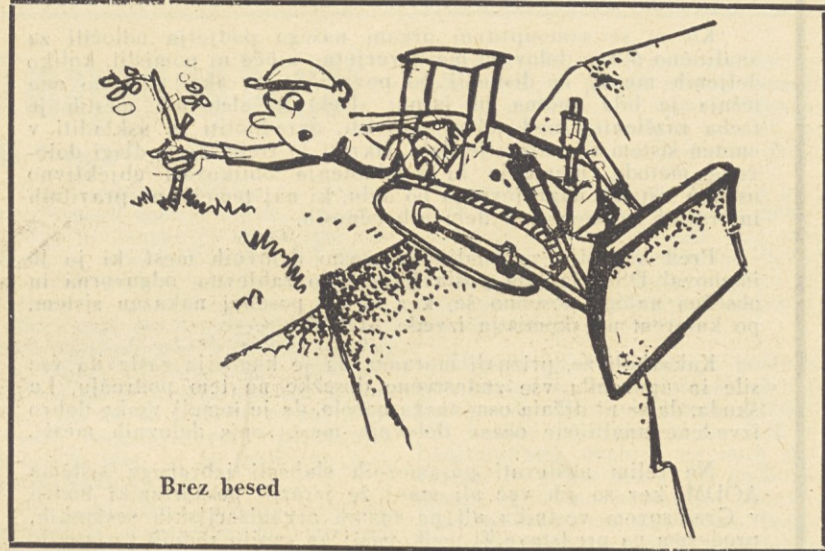
Ivan Gajšt

Predlog za spremembo terenskega dodatka

Komisija za AODM je poslala v razpravo dokončen predlog za določanje akontacijskih osnov delavcev po analitični oceni delovnih mest. V predlogu je navedena tudi obširna problematika terenskega dodatka. Zaradi pomanjkanja prostora objavljamo v zelo skrajšani obliki le nekaj konkretnih predlogov in sprememb.

Predlog razdeljuje terenski dodatek na dva dela. Na terenski dodatek (v bodoče TD) zaradi težkih pogojev dela na terenu in na TD zaradi dvojnih stroškov nastanitve, prehrane in prevoze.

od delovišča manj kot 10 km, dnevno vozi domov in potemtakem ti delavci že zato niso upravičeni na TD. Ko se opredeljuje pojem upravičenosti do TD, so izračunani stroški, ki jih imajo upravičenci zaradi

Brez besed

Prvi del je sprejet v AODM, drugi pa je preimenovan v dodatek za ločeno življenje.

Plačilo za težje pogoje dobijo samo tisti delavci, ki delajo na delovnih mestih s takim pogoji.

Vsi delavci na takih mestih dobijo za enako težko pogoje enako število točk.

Ta del preide v osnovo, kar pomeni, da je višina zneska zaradi delovnih pogojev izražena v številu točk (po AODM v zahtevi D) odvisna od delovnih rezultatov.

S tem predlogom ne bi mogli več izplačevati TD delavcem, ki niso oddaljeni več kot 10 km od kraja stalnega prebivališča ožje družine, ali delavci, ki se vozijo dnevno domov.

Znesek, ki ga tako pridobimo, bo štet v maso za OD, ko se izračunava vrednost točke.

TD po našem predlogu zaradi težkih pogojev dela predstavlja v bistvu povračilo dodatnih stroškov, ki jih imajo delavci zaradi ločenega življenja od ožje družine. Prav zato je upravičenost samskih delavcev na to obliko TD vprašljiva.

Dalje se velika večina delavcev, ki stanuje v krajih, ki so oddaljeni

ločenega življenja. K dodatnim stroškom se prišteva stroške nastanitve, prehrane in prevoza.

V podjetju je 11 samskih zidanih domov in dva doma v gradnji. V obstoječih domovih je 1515 ležišč.

Poprečna najemina v zidanih domovih znaša 38 N din na mesec, v naseljih (barakah) pa 17 N din.

Te najemnine plačuje poročen delavec dodatno k stroškom, ki jih ima za nastanitev svoje ožje družine. Večina samskih delavcev pa nima dvojnih stroškov za nastanitev, zato jim iz tega naslova ne pripada povračilo stroškov v obliki TD. Izjemne primere predstavljajo samski delavci — edini hranilci družine.

V lastnih menzah stane dnevni obrok 6,00 do 7,70 N din na dan, v obratih družbene prehrane — kjer se hranijo naši delavci, pa okoli 8,20 N din.

Po statističnih podatkih znaša dnevna cena za hrano enega člana v štiričlanski družini 5,23 N din na dan. To pomeni, da ima naš delavec, ki se ne hrani doma, povprečno 8,20 - 5,23 = 3 N din na dan večje oziroma dodatne stroške za hrano. V krajih, kjer prehrana ni organi-

zirana niti z lastno menzo niti ni v kraju obrata družbene prehrane, oziroma ni preskrbljen prevoz iz bližnje menze oziroma obrata, je hrana praviloma dražja. Tedaj moramo računati na dnevno ceno okoli 10 N din, oziroma na razliko 5 N din — v primerjavi z domačo prehrano. Mesečno bi tedaj znesli stroški v prvem primeru 90 N din, v drugem pa 150 N din več.

Samski delavci nimajo dvojnih stroškov za hrano in je zelo vprašljivo, če je podjetje dolžno poravnati razliko v enakih meri kot edinemu hranilecu družine. Samski delavci so lahko upravičeni na povračilo stroškov za hrano v primerih, ko prehrana ni urejena zaradi oddaljenosti delovišča in je zato praviloma dražja. Tedaj gre za razliko približno 2 N din na dan oziroma 60 N din na mesec.

Glede na oddaljenost stalnega bivališča družine od delovišča razlikuje predlog samo tri vrste oddaljenosti.

Delavci, ki se občasno vračajo k ožji družini na razdalji 10—100 km, imajo poprečno in zaokroženo 50 N din stroškov več na mesec. Delavci, ki se vozijo 100—300 km daleč 65 N din na mesec in delavci na razdalji nad 300 km 80 N din na mesec.

Samski delavci nimajo žene (in otrok). Tedaj nimajo zakonskih dolžnosti za občasno potovanje k ožji družini. Zato je zelo vprašljivo, koliko je podjetje dolžno povrniti stroške za občasno potovanje samskih delavcev k ostalim, torej ne ožjim članom družine.

Končno ostane odprto še vprašanje višine TD glede na kvalifikacijsko strukturo.

Delavec z visoko kvalifikacijo ima doma praviloma višji stanovanjski standard od delavca z nižjo

PRAVNI NASVETI

Ali je mogoče prosto delovno mesto popolniti s premestitvijo?

V 31. členu temeljnega zakona o delovnih razmerjih je določeno, da lahko delovna skupnost, če to zahteva delovni proces, razporedi delavca na drugo delovno mesto, če pogoji, ki se zahtevajo za to delovno mesto, ustrezajo delavčevim strokovnim in drugim delovnim sposobnostim.

Razen za vodilna delovna mesta, se po našem pravilniku o delovnih razmerjih prosta delovna mesta ne razpisujejo.

Kadar želi delovna organizacija postaviti na prosto delovno mesto (razen prosto vodilno delovno mesto, ki je tako označeno v pravilniku ali statutu) delavca iz istega podjetja, ki dela na drugem delovnem mestu, in bi v smislu prej navedenega 31. člena TZDR ustrezal, lahko delavca premesti, če zahteva tako delovni proces.

Pri popolnitvi prostih vodilnih delovnih mest, ki so tako označeni po našem statutu in pravilniku o delovnih razmerjih, ni mogoče izvesti s premestitvijo, temveč je treba prosto delovno mesto javno razpisati. Seveda se na javni razpis lahko javijo tudi delavci podjetja.

Sklep o ukinitvi delovnega mesta, ki ga sprejme delavski svet, ima značaj splošnega akta. Pri tem ni kratek pravice delavca v smislu 121. člena temeljnega zakona o delovnih razmerjih, če bi ne bil navzroč na sestanku organa upravljanja, kjer se je sklepalo o ukinitvi delovnega mesta.

Po sodni praksi tudi opustitev pouka v odločbi o prenehanju dela zaradi ukinitve delovnega mesta, da ima namreč pravico ponovno stopiti na delo pri istem podjetju, če se na novo v enem letu vpelje ukinjeno delovno mesto (104. čl. TZDR), ni kratek pravice iz delovnega razmerja po 125. členu. Če odločba nima takega pouka, še ne pomeni, da bi bila zato v smislu 125. člena TZDR nična.

Zato se predlaga, da tisti, ki imajo po zahtevi A iz AODM nad 200 točk 100% osnove iz tabele, za DM nad 100 do 200 točk 80% osnove in za DM pod 100 točk po zahtevi A 60% osnove iz tabele za določanje dodatka.

Osnove v predlogu so navedene v točkah. S tem dosežemo določeno stalnost, ker ni treba spreminjati zneskov, ampak samo spreminjamo vrednost točke, in to v enaki meri kot pri osnovah po AODM.

Predlog predvideva, da so določila enotna za vse delavce podjetja, ima pa tudi variantni predlog, po katerem bi bili upravičeni na TD tudi samski delavci, vendar le tedaj, če ni organizirane prehrane, če je delovišče oddaljeno nad 30 km od sedeža enote in če se delavci hkrati ne vračajo dnevno domov ali na sedež enote.

Ali bo delavski svet osvojil ta predlog o terenskih dodatkih, je odvisno od rezultatov razprav med člani kolektiva, ki bi morali aktivno slediti napovedanim spremembam sedanjega načina plačevanja terenskega dodatka, ki jih predlaga komisija za analitično oceno delovnih mest.

Čenjene bralce naprošamo, da podrobna tolmačenja o problematiki terenskega dodatka zahtevajo od svojih sektorskih vodij, oziroma od organov upravljanja v enoti, v kateri so zaposleni. Isto pa seveda velja za tolmačenje celotnega sistema AODM.

V luki Koper je vgrajeno že mnogo truda in žuliev naših sodelavcev. Dela na novih skladiščih hitro napredujejo. O tem več v prihodnji številki

Planski barometer za avgust

Planinski pokazovalci so še vedno ugodni, saj kažejo v avgustu še nadaljnji porast produktivnosti, kakor tudi izvršitve skupnega finančnega plana. Nekoliko zaostajajo le pokazovalci izvršitve obrtniških del. Na večji odstotni dvig produktivnosti vplivajo predvsem manj uporabljene učinkovite ure, kot so bile po planu predvidene.

A. USPEH PODJETJA IN GRADBENIH PE

Podjetje kot celota je preseglo mesečni kumulativni plan s 17,2%, gradbišča pa so presegla s 16,4%. Obrtniška dela so bolj presežena kot čista proizvodnja. Pri posameznih PE je pod planom samo Ljubljana-okolica, kjer niso dosegli plana skupne proizvodnje za 7,2%, kar je še sicer nekoliko slabše (-0,9%). Največja nihanja opazamo predvsem pri obrtniških delih, na katera podjetje ne more dovolj vplivati.

V primerjavi s planskim pokazovalci v istem obdobju lani so letos mnogo ugodnejši. Skupni kumulativni mesečni plan podjetja kot celote je bil lani v avgustu dosežen le s 94,5%, kar je v odstotkih razlika za 22,9%. Tudi čista proizvodnja je bila mnogo bolj presežena (16,5%),

ker je bila v lanskem avgustu za 4,2% pod planirano.

B. USPEH OBRATOV

Pri obratih kot celoti se je odstotek izvršitve skupnega finančnega plana sicer malo znižal (-0,2%), vendar so vse PE nad predvidevanji. V celoti so presegli plan za 19,2%, medtem ko so ga v istem obdobju lani dosegli le s 95,9% (-6,1%). Pod planom so samo obrtniška dela (tuji sodelavci) pri Projektivnem biroju, ker glede na trenutno situacijo ne potrebujejo toliko zunanjih sodelavcev, kot je bilo v planu predvideno.

PRODUKTIVNOST IN EFEKTIVNE URE

Produktivnost še nadalje raste (+2,7%) in so vse PE nad planom. Na dvig produktivnosti ugodno vpliva negativen pokazatelj opravljenih učinkovnih ur. Od gradbenih PE so presegli planirane učinkovite ure le v Celju (zato tudi najnižji presežek produktivnosti), medtem ko so od obratov presegli plan učinkovityh ur še pri KO Ljubljana, KO Maribor in SPO vendar tudi tu % počasi pada. Največji presežek produktivnosti izkazuje PE Ravne (45,6%) sledijo Jesenice (34,8%), KO Maribor (29,8%) itd. Obrati kot celota so za 0,6% preveč porabili učinkovityh ur, vendar je produktivnost narasla (ker so prejšnji mesec v celoti močno presegli plan učinkovityh ur, medtem ko se je realizacija le za 0,1% poslabšala).

A. GRADBISČA

Pokazatelj	Gradis	Gradb. skupaj	Celje	Jesenice	Koper	Ljubljana	Ljublj. okolica	Maribor	Ravne
Realizacija plana	111,0	116,4	109,4	115,4	109,1	131,6	92,8	118,5	157,0
čista proizvodnja	116,5	115,2	109,5	116,7	107,5	124,0	102,6	111,6	140,1
obrtniška dela	121,5	121,7	109,6	112,3	119,1	165,7	74,8	165,3	118,4
Letni plan	63,8	64,7	68,0	62,9	74,5	56,5	69,9	68,0	56,6
a) skupna proizvodnja	+11,0	+10,6	+6,4	+9,7	+6,8	+17,9	-5,1	+12,6	+20,9
b) čista proizvodnja	64,0	62,5	68,1	63,2	72,5	58,7	67,8	68,0	59,4
realizacija v %	+10,6	+12,6	+6,5	+10,5	+5,5	+14,1	+1,8	+7,91	+25,9
c) obrtniška dela	62,9	63,0	67,5	62,0	87,8	48,4	73,9	68,0	43,7
realizacija v %	+15,4	+13,7	+6,5	+7,6	+16,7	+31,8	-18,6	+43,0	+8,1
Produktivnost	21,00	19,08	18,30	16,32	25,53	17,82	19,50	20,72	15,87
realizacija	122,2	125,1	106,2	134,8	122,5	128,5	118,0	118,2	145,6
+	64,0	64,4	64,7	60,7	74,5	61,5	62,6	68,0	60,7
Efektivne ure	61,5	60,2	66,5	52,5	65,1	59,4	54,0	64,2	58,4
realizacija v %	-2,5	-4,2	-1,8	-8,2	-9,2	-2,1	-8,6	-3,8	-2,5
+									

B. OBRATI

Pokazatelj	Obrati	KO Lj.	KO Ma-ribor	LO Sk. Loka	OGP	SPO	Biro za projekt.
Realizacija plana	119,2	120,5	132,2	120,4	120,0	111,1	113,1
čista proizvodnja	119,4	120,5	132,2	119,9	120,0	111,1	126,4
obrtniška dela	85,7	-	-	-	-	-	75,7
Letni plan	61,5	62,9	56,0	68,0	62,7	62,0	58,0
skupna proizvodnja	+11,8	+12,9	+18,0	+12,8	+12,6	+6,9	+7,6
Produkti ost	26,67	29,79	23,51	24,80	24,51	30,21	21,08
realizacija v %	51,65	33,32	30,51	30,67	31,61	32,20	27,16
+	118,7	111,8	129,8	123,7	129,0	106,6	128,8
Efektivne ure	62,0	63,7	62,0	61,7	65,3	62,0	57,7
realizacija v %	64,6	68,6	63,1	59,8	60,7	64,6	56,6
+	+2,6	+4,9	+1,1	-1,9	-4,6	+2,6	-1,1

Kako bo z 42-urnim delovnim tednom v našem podjetju?

Po programu za prehod na skrajšani delovni teden, ki ga je sprejel delavski svet podjetja 6. aprila 1966, je predvideno postopno skrajševanje delovnega tedna. Prva etapa, ki traja še sedaj, je skrajšanje od 48 na 45 ur na teden. Od leta 1968 naprej pa je bilo v programu predvideno, da bomo skrajšali delovni teden na 42 ur tedensko, kolikor je tudi predpisano za poln delovni čas po temeljnem zakonu o delovnih razmerjih.

Analiza izdelana v programu za skrajševanje delovnega tedna, narekuje določene ukrepe, da bi bili izpolnjeni osnovni pogoji za skrajševanje delovnega tedna. Ti pogoji so: 1. zagotoviti je treba v krajšem delovnem tednu najmanj enak obseg proizvodnje oz. storitev, kot je bil pred uvedbo krajšega delovnega tedna in 2. zagotoviti v krajšem delovnem tednu na delavca najmanj enak neto produkt in najmanj enak realni osebni dohodek, kot je bil pred skrajšanjem delovnega tedna.

Ukrepi za prvo etapo

Ukrepi, ki jih je delavski svet sprejel s programom za skrajševanje delovnega tedna, so posebej za prvo etapo, t.j. 45-urni delovni teden in posebej za naslednjo etapo, t.j. skrajšanje delovnega tedna do 42 ur.

Ukrepi za prvo etapo so naslednji:
— povsod uvesti merjenje učinka dela;
— odpraviti zastoje pri proizvodnji, ki nas tarejo zaradi čakanja na material, če pričetek dela tistih, ki material pripravljajo, in tistih, ki ga vgrajujejo, ni uskladen;

— strogo upoštevati delovno disciplino (pravočasno prihajanje na delo, ne sme se podaljševati odrejeni čas za odmor med delom, ne sme se predčasno zapuščati delo ali ga zapuščati med rednim delovnim časom zaradi privatnih opravkov in pod.);
— kontrolirati je bolnike, da bi preprečili nepravilno izostajanje z dela, in izboljšati pogoje bivanja in prehrane delavcev na terenu.

Izpolnjevanje navedenih ukrepov bi za prvo etapo skrajševanja delovnega tedna zadoščalo, da bi ostal vsaj enak obseg proizvodnje oz. storitev, enaka neto produkt in realni osebni dohodek na delavca, kot sta bila pred skrajšanjem delovnega tedna.

Ko so se kolektivi enot zavestno odločili za dosledno izpolnjevanje nešteti ukrepov, je delavski svet odločil, da se s 16. aprilom 1966 uvede povsod kot redni delovni čas 45 ur na teden v poprečju na leto.

Pričakovanja smo izpolnili

Sedaj delamo tako že skoraj leto in pol. Analize poslovanja za sedaj kažejo, da smo osnovne pogoje, ki se zahtevajo pri skrajševanju delovnega tedna, izpolnili. V letu 1966 smo dosegli celo večjo proizvodnjo kot v letu 1965, ko smo delali še po 48 ur na teden. Prav tako je bil večji neto produkt na delavca in realni osebni dohodki so narasli za 12%. Tudi podatki za prvo polletje letošnjega leta kažejo, da se skupna proizvodnja še nadalje povečuje, dohodek na zaposlenega prav tako in tudi realni osebni dohodki so ostali na enaki ravni kot lani.

Produktivnost dela se je povečala, ne moremo pa trditi, da so vsi enako »poprijeli«. Ugotovljeno je, da je bilo za 22% več nepravilnih izostankov kot lani (nekaj na to vpliva večje število zaposlenih). Upravičenih izostankov — sem spadajo v glavnem neplačani dopusti, ki se pojavljajo v zimskih mesecih — je bilo več za 16%. Bolezenskih izostankov je bilo manj za 9%. Ob tem podatku lahko sklepamo, da je na to vplivalo manjše nadomestilo osebnega dohodka pri povlavljanju se bolezenskih izostankih. Od vseh ur v letošnjem prvem polletju predstavljajo bolezenski izostanki 5,2% (lani nekaj več kot 6%). Verjetno bi se dalo to zmanjšati s preventivnimi ukrepi, na katere lahko sami vplivamo, kot npr. razna cepljenja, razni zdravniški pregledi oseb pri zdravju škodljivem delu, večja skrb za urejenost delavskih naselij in za rednejšo prehrano delavcev, ki delajo na terenu.

Obseg proizvodnje je bil povečan kljub krajšemu delovnemu tednu. Takoj pa je treba pripomniti, da se je povečalo število »nadur« v primerjavi s prejšnjim letom, čeprav ne dela v nadurah niti polovica vseh zaposlenih, ki jih v primerjavi z lanskim letom ni več. Vzrok, da opravlja del članov kolektiva še vedno t.im. nadurno delo, so kratki roki prevzetih del. Pritrjuje prvega polletja letos z istim obdobjem lani ni povsem možna, ker so vplivale na večje število ur v proizvodnji ugodnejše vremenske razmere v tej dobi letošnjega leta.

Za prvo etapo lahko trdimo, da so bili izpolnjeni osnovni pogoji. Vse prognoze kažejo, da se tudi do konca letošnjega leta rezultati poslovanja ne bodo poslabšali.

Po programu: leta 1968

Po programu naj bi leta 1968 prešli na reden delovni čas po 42 ur na teden. Skrajšali bi ga torej za nadaljnjih 6,7%. V krajšem delovnem času pa bi moral opraviti enako delo, da bi upravičili takšen reden delovni teden. To pomeni, da morajo ostati realni osebni dohodki nespremenjeni ali z drugimi besedami, pomeni večati bo treba storilnost za toliko v krajšem delovnem tednu, da bo zaslužek pri manj opravljenih urah vsaj tak kot doslej.

Program za skrajševanje delovnega tedna predvideva, da bodo doseženi rezultati poslovanja kljub krajšemu delovnemu tednu, če bodo poleg že uresničenih ukrepov za prvo etapo, ki se morajo še nadalje dosledno izpolnjevati, upoštevana še naslednja načela:

— zagotovitev enotnih delovnih pogojev in doseganje dinamičnosti delovnih skupin;
— uvedba enotnosti v vodenju dela, v pristojnostih in dolžnostih vseh delovnih mest, katere dolžnosti in pristojnosti so precizirane in razmejene tako, da tvorijo vezan in zaključen sistem brez prekrivanja;

— vsa dela morajo biti vnaprej organizacijsko pripravljena in uskladeni z operativnimi plani za posamezne vrste del;
— uvedba stalnega pregleda nad delom, kar daje možnost operativnemu vodstvu za neprekinjeno informiranje o poteku del. Pravilni informativni sistem bo omogočil uvedbo principa vodenja in operativnega odločanja, kar pomeni, da so delovni in poslovni procesi organizirani tako, da se v bistvu odvijajo avtomatično. Neposredno poseganje vodstvenega kadra v delovni proces pa je potrebno samo, če stopa iz predvidenih okvirov;

— upoštevanje racionalnosti delovnih postopkov, proučevanje posameznih metod dela glede na njihovo smiselnost in utemeljenost posameznih faz dela, ker se nanaša tako na uvajanje sodobnejše tehnologije, kot na uvajanje sodobnih metod dela v poslovni administraciji (mehanografske obdelave podatkov in pod.);

— uvedba sistema stalne kontrole delovnega procesa in poslovanja sploh, ker odkriva napake čim bližje času in kraju nastanka;
— upoštevanje ekonomičnosti pri izbiri organizacije in metode dela;
— še nadalje pa je treba krepiti sistem samoupravljanja in z ustreznimi načini notranje delitve ustvarjenih sredstev v enotah podjetja dosegati stimulativnost in dosledno izpeljavo načina nagrajevanja po delu in uspehih dela in poslovanja.

Ta načela smo začeli delno uveljavljati že v prvi fazi skrajševanja delovnega tedna. Zdej jih bo potrebno v celoti uresničiti.

Kaj je treba še storiti

Z uspešnejšim načinom notranje delitve sredstev v enotah po merilih, ki jih je bil sprejel delavski svet z letošnjim gospodarskim načrtom, se je povečala zainteresiranost kolektivov enot za uspešnejše gospodarjenje.

Možnost stalne kontrole uspešnosti gospodarjenja, ki jo daje sistem notranje delitve z uporabo sprejetih meril, zagotavlja hitrejšo ukrepanje v primerih odstopanja od postavljenih ekonomsko utemeljenih proporcij delitve in s tem bolj uspešno preprečevanje ovir, ki bi omogočale rentabilno poslovanje.

Redno ugotavljanje rezultatov poslovanja med letom in ob koncu leta bo posredno vsekakor vplivalo, da bodo v poslovanju vedno bolj konkretno upoštevana vsa prej našeta načela. Tako bi dosegali enake ali celo boljše rezultate tudi z delom v še krajšem rednem delovnem času.

Po temeljnem zakonu o 42-urnem delovnem tednu moramo preiti na tak delovni čas najkasneje do leta 1970. Do tega roka in od uveljavitve zakona morajo delovne organizacije ukreniti vse potrebno, da bodo tudi lahko v odrejenem roku skrajšale delovni teden in da pri tem ne bodo niti obseg proizvodnje, neto produkt in realni osebni dohodki manjši, kot so bili pred skrajšanjem delovnega tedna. Vsekakor je ustreznejše, da skrajšujemo delovni teden v etapah in stalno kontroliramo posledice skrajševanja z nenehnim prižadevanjem in odstranjevanjem vseh ovir.

Bo, če bo dovolj dela

Resnično je, da bo uspeh v največji meri odvisen od količine dela, ki ga bo mogoče dobiti, kar pa vzbuja skrb spriču trenutnega položaja na tržišču investicijske graditve. Ne moremo pa mimo tega, da še pri tako ugodnem položaju na tržišču ni mogoče dosegati zaželenih rezultatov, če ne bomo izvedli tak način poslovanja, kakor to zahteva urejena proizvodnja in racionalni način poslovanja.

Pri tem ne bi smeli prezreti ene izmed zelo važnih ugotovitev, kaj ovira ekonomičnost poslovanja. To je stopnja naše mehanopremljenosti, kar močno vpliva na doseganje večjega dohodka. Ze več let nazaj ugotavljamo padec sposobnosti naših delovnih priprav (strojev, prevoznih sredstev in drugega). Do sedaj smo premalo vlagali v obnavljanje strojnega parka in ni bila dosežena niti enostavna reprodukcija, saj stopnja sposobnosti delovnih priprav po knjižni vrednosti pa tudi po fizični zmogljivosti nenehno pada.

Vsekakor so precej tudi zunanji vplivi. Nizke cene gradbenih storitev so povzročale in še sedaj povzročajo nizko akumulativnost. S tem je bilo tudi sorazmerno manj denarja za izboljšanje mehanopremljenosti. V preteklih letih, ko je bil še predpisan zvezni prispevek od dohodka (15%), nam je polovico tega prispevka ostalo za vlaganja v poslovni sklad za razširjeno reprodukcijo. Ze takrat je bila upoštevana nižja akumulativnost in nesposobnost ustvarjanja lastnih skladov za razširjeno reprodukcijo, da ne bi pri tem trpel standard naših delavcev.

Z ukinitvijo prispevka iz dohodka bi bila vsekakor naša naloga, da ne bi zmanjševali svojih skladov.

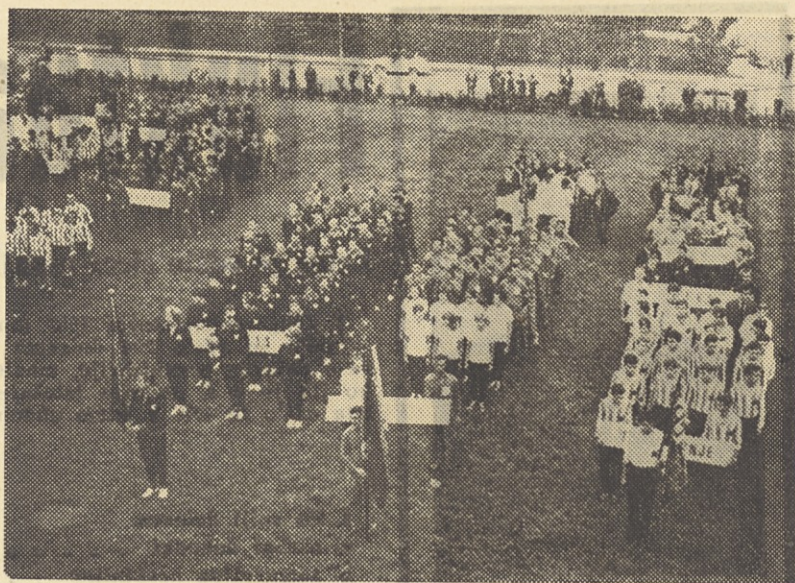
Mehanizacijo moramo obnavljati

Vložiti bi morali vsaj toliko sredstev, kolikor jih je bilo treba po prejšnjih predpisih obvezno vložiti v poslovni sklad. Prav v tem času pa so bili zunanji vplivi premočni, da bi lahko to svojo obveznost izpolnili. Zmanjšanje obsega investicijske graditve v naši državi je še povečalo konkurenco na tržišču in povzročilo ponovno relativno zniževanje cene naših storitev. Na drugi strani so se povečali življenjski stroški, kar je terjalo vzporedno povšanje osebnih dohodkov, da bi realni zaslužki ne padli. To je pa seveda občutno zmanjšalo sredstva, ki bi bila potrebna za izboljšanje mehanopremljenosti.

Kljub temu je nujno, da vsaj za nekaj časa, dokler se ne ustalijo pogoji tržišča, zadržimo padanje sposobnosti naših delovnih priprav. V programu za skrajševanje delovnega tedna so v tej zvezi nakazani ukrepi, ki bodo povečali dohodek in bo s tem dana možnost večjega vlaganja sredstev v sklade za obnavljanje mehanizacije. Sem spada redno pregledovanje strojnega parka, pravočasna nabava rezervnih delov, da bi bil čas popravila čim krajši, povečevanje koristnih obratovalnih ur strojev in večja izraba razpoložljivih kapacitet strojne opreme z uvajanjem dvoizmenskega dela. Na drugi strani pa bi z doslednim upoštevanjem planov razporeditve strojev za posamezna gradbišča zagotovili polno izkoriščenje strojev.

Prav gotovo je želja vseh, da bi dosegli skrajšanje delovnega tedna. Časa ni na pretek, da bi smeli odlašati z izpeljavo vseh ukrepov, ki nam bodo zagotovili skrajšati delovni čas in da pri tem naši dohodki ne bodo slabši. Res je, da so rezerve v doseganju večje produktivnosti dela še vedno v boljši disciplini in delovni zavesti slehernega člana naše delovne skupnosti, vendar ne bomo v celoti uspeli, če ne bodo pri tem storjeni tudi organizacijski ukrepi, ki so bili prej našeta.

Delavski svet bo imel na podlagi analize za devetmesečno poslovanje letošnjega leta še boljše orientacijo glede odločitve, da bi s 1. januarjem 1968 prešli na 42-urni delovni teden. Z. R.

Celo parade na SIG 1967

Gradisoci pred pričetkom parade.

Pogled s tribune na zborna mesto športnikov na SIG 67

Kolone so se postavile v vrsto

Z zadnjega obiska češkoslovaške delegacije. Jenda, daj še meni kozarček!

Fluktuacija - pereč problem

Letos je odšlo sicer manj ljudi, spreminjajo pa se vzroki odhoda

Sekavčnikovega Mirka ni več med nami

Nenadoma in nepričakovano je šlo v zaton židljenje našega dobrega sodelavca in prijatelja Mirka Sekavčnika, vodje obračuna za osebne dohodke pri PE Ravne. V noči od sobote na nedeljo ga je zadela srčna kap. Na Barbari nad Prevaljami smo ga položili k oevnemu počitku.

Mirko se je rodil 15. 8. 1924 v Črni na Koroškem kot prvi sin Martina Sekavčnika, rudarja iz Helene. V osnovno šolo je hodil v Heleni pod Peco, nato pa v meščansko šolo v Slovenjem Gradcu, kjer je leta 1940 maturiral. Nato se je zaposlil v administraciji črnske občine. Med okupacijo, ko so zaprli očeta, je bil kot nezanesljivo odpuščen iz službe. Preživljal se je z delom v gozdu in na cesti. Leta 1945 je bil mobiliziran v nemško vojsko in poslan na rusko fronto pred Staljingrad. Tam je bil hudo ranjen pod koleno in odpeljan v bolnišnico. Iz Stuttgarta je kasneje dezeriral. Po osvoboditvi se je vrnil v domovino in je služboval po podružnicah zavoda za socialno zavarovanje Maribor. Kasneje je delal v proračunskem oddelku komunalne banke v Prevaljah. Leta 1963 pa je stopil na delo pri PE Ravne kot vodja obračuna za osebne dohodke in je na tem mestu ostal do smrti.

Kratka je bila njegova življenjska pot, polna preizkušenj. Bil je močnejši volje, zato ga nobena težava ni mogla streti. Zmeraj je bil nasmejan in pripravljen na šale. Zato nas je njegova prijetna narava prišla. V podjetju mu ni bilo usojeno dolgo ostati, kajti po kratkih štirih letih nam ga je smrt iztrgala. K nam je prišel z bogatimi delovnimi izkušnjami, zato ga obilica novih predpisov ni spravila v zadrego. Bil je zelo delaven in požrtvovalen delavec s polno načrtno pri delu kakor tudi v privatnem življenju. Z veliko vnemo si je gradil svojo hišo na Prevaljah, ki pa je žal ni mogel dokončati. V veliki žalosti je zapustil petčlansko družino.

Kolektiv na Ravnah je z njim veliko izgubil. Zelo pa ga bomo pogrešali njegovi najbližji sodelavci. Ohranili ga bomo v najlepšem spominu.

Ob smrti Stanislava Furlaniča

Dne 6. IX. 1967 je po težki in dolgotrajni bolezni zapustil koprski kolektiv tov. Stanislav Furlanič iz Skofij.

Bil je med prvimi Gradisovci v Dekanih. Zaposlil se je skupno s svojim sinom leta 1945. Bil je dober sodelavec in zvest Gradisovec.

Na zadnji poti so ga spremlili ter se poslovili od njega njegovi sodelavci ter mu poklonili venec, zastopnik sindikalne organizacije tov. Čanadi pa mu je spregovoril v slovo odprtem grobu.

Slava njegovemu spominu!

V drugem trimesečju 1967 (april-junij) je odšlo 224 delavcev iz naše delovne organizacije, medtem ko jih je v I. polletju letošnjega leta odšlo že 492. V istem obdobju lanskega leta jih je odšlo 323 oziroma 601 delavec, kar je za 109 ali 18% delavcev več kot letos. Vzroki odhoda delavcev so bili naslednji:

	II. trimes. 1967	kumulativno 1967 (I. poll. 67)	I. poll. 1966
1. Po volji delavca			
a) osebni dohodki	56	68	89
b) samovoljna prekinitev	55	150	207
c) neznan vzrok	27	44	87
č) prekinitve v poskusni dobi	24	42	35
d) slabi pogoji dela	21	40	29
e) družinske razmere in stanovanje	14	27	16
f) delo v inozemstvu	5	18	11
g) slabi odnosi	2	9	3
h) po sporazumu	—	—	28
	204	398	505

Zanimivo je, da so med vzroki v tem trimesečju na prvem mestu osebni dohodki, medtem ko so bili v I. trimesečju na tretjem in prav tako na tretjem v istem obdobju lanskega leta, čeprav je bilo zaradi OD absolutnih odhodov lani več. Se bolj zanimivo pa je, da je v I. trimesečju odšlo komaj 12 delavcev zaradi osebnih dohodkov, iz

česar lahko sklepamo, da smo nekaj delavcev le prezimili in da so spomladi, ko so se dela odprla fluktuirali.

Samovoljne prekinitve so sedaj na drugem mestu, čeprav za I. polletje daleč presejajo prvo mesto. Pozitivno pa je, da so se v primerjavi z lanskim polletjem zmanjšale za 12%.

2. Po volji delovne organizacije:

	II. trimes. 1967	kumulativno 1967 (I. poll. 67)	I. poll. 1966
a) prekinitve v poskusni dobi	4	5	17
b) ukinitve delovnega mesta	3	7	7
c) kršitve delovne dolžnosti	3	7	7
č) trajnejše zmanjšanje obsega del	—	—	3
d) nedoseganje povprečnega učinka	—	—	4
e) po preteku roka, za katerega je bil sprejet	—	10	—
	10	29	38

3. Višja sila

	II. trimes. 1967	kumulativno 1967 (I. poll. 67)	I. poll. 1966
a) upokožitev — smrt	7	31	19
b) JA	3	34	39
	10	65	58

	II. trimes. 1967	kumulativno 1967 (I. poll. 67)	I. poll. 1966
nekvalificirani delavci	106	230	280
polkvalificirani delavci	39	71	107
kvalificirani	72	163	177
visoko kvalificirani	6	19	15
nižje strokovni delavci	1	1	2
srednje strokovni delavci	—	5	18
višje strokovni delavci	—	1	2
visoko strokovni delavci	2	2	—
	224	492	601

Primerjava med II. trimesečjem in I. trimesečjem letošnjega leta ter I. polletjem lanskega leta kaže tendenco zmanjšanja odhodov. Relativno gre v korist NK in PK,

medtem ko gre pri KV delavcih za 9% v njihovo škodo.

Po letih starosti so odšli naslednji delavci:

	II. trimes. 1967	kumulativno 1967 (I. poll. 67)	I. poll. 1966
do 25 let	104	229	213
od 25—35 let	81	173	259
od 35—45 let	24	50	72
od 45—55 let	8	19	32
od 55 let dalje	7	21	25
	224	492	601

V drugem trimesečju 1967 smo sprejeli 302 delavca, oziroma kumulativno v letošnjem letu 575 delavcev ali 177 delavcev več kot jih je odšlo. V istem obdobju lanskega leta smo sprejeli 533 oziroma 904 delavce, kar je za 329 ali 36% delavcev manj. Vzroki sprejema so bili naslednji:

	II. trimes. 1967	kumulativno 1967 (I. poll. 67)	I. poll. 1966
1. Objektivno pogojen sprejem:			
a) zaradi povečanja obsega del	122	287	486
b) zaradi nadomeščanja odšlih delavcev	142	219	343
	264	506	829
2. Ostali vzroki sprejema:			
a) vrnitev iz JA	5	34	18
b) vrnitev iz šole	33	35	57
	38	69	75

Po starosti smo sprejeli naslednje delavce:

	II. trimes. 1967	kumulativno 1967 (I. poll.)	I. poll. 1966
do 25 let	215	405	489
od 25 do 35 let	68	122	320
od 35 do 45 let	10	33	66
od 45 do 55 let	9	15	23
nad 55 let	—	—	6
	302	575	904

Največ smo sprejeli mladih delavcev do 25 leta starosti, in sicer kar 70%. Tudi v primerjavi z lanskim polletjem smo letos sprejeli

kar 16% takih delavcev več. Po narodnosti smo sprejeli naslednje delavce:

	II. trimes. 1967	kumulativno 1967 (I. poll.)	I. poll. 1966
Slovenci	79	139	189
Hrvati	111	178	253
Srbi	47	122	216
neopredeljeni	59	113	190
Siptarji	5	22	56
Makedonci	—	—	—
drugi	1	1	—
	302	575	904

Kljub nekaterim neugodnim podatkom je vendar razveseljavajo, da se je fluktuacija znižala v primer-

javi med letošnjim in lanskim prvim polletjem za dobrih 5%. M. C.

Novi način amortizacije

Zakon o amortizaciji in zakon o stopnjah amortizacije, katera je sprejela zvezna skupščina lani julija in decembra, sta uvedla bistvene spremembe v način obračunavanja amortizacije pri gospodarskih organizacijah. Amortizacija dobiva sedaj polni ekonomski pomen, kar daje dober delež k modernizaciji našega gospodarstva in proizvodnje.

Z amortizacijo se nadomesti del vrednosti osnovnih sredstev, porabljenih v procesu proizvodnje oziroma pri gospodarskem delovanju delovne organizacije. Po zakonu o sredstvih gospodarskih organizacij so osnovna sredstva; delovne priprave, gradbeni objekti gospodarskega značaja, dolgoletni nasadi, osnovna čreda, zemljišča, ki se uporabljajo v gospodarske namene ter patenti in licence.

V praksi, pa tudi znanosti ni točnih meril, koliko naj bo stopnja dejanske izrabe osnovnih sredstev v določenem časovnem obdobju v procesu dela. Zato obstaja vedno možnost večje ali manjše amortizacije od dejanske. Razlike so lahko precejšnje. Hitrejši razvoj tehnike prav tako narekuje, da mora amortizacija omogočiti reprodukcijo sredstev na višji stopnji, kar je možno doseči s skrajševanjem rokov za odpis vrednosti osnovnih sredstev, neodvisno od rokov njihove fizične sposobnosti.

Do sedaj so bile stopnje amortizacije fiksne. Novi način obračunavanja amortizacije daje gospodarskim organizacijam možnost, da

samostojno odločajo o politiki odpisovanja osnovnih sredstev. Pri tem morajo samo upoštevati, da stopnje amortizacije niso manjše od predpisanih po zakonu. Zato sprejeme najvišji organ upravljanja podjetja svoj splošni predpis o stopnjah amortizacije, kar predstavlja določen sistem t. i. tarifo o stopnjah amortizacije za posamezna osnovna sredstva. Pri tem upošteva tri kriterije, po katerih se določa višina amortizacije. Ti so: časovni, funkcionalni in ekonomski. Pod časovnim kriterijem razumemo povprečno pogoje uporabe določenega osnovnega sredstva, pri funkcionalnem kriteriju imamo v mislih to, da je lahko rok trajanja nekega osnovnega sredstva krajši, ker se intenzivneje uporablja (npr. delo v treh izmenah), pri ekonomskem kriteriju upoštevamo, da je odvisna dolžina trajanja nekega osnovnega sredstva od hitrejšega oziroma počasnejše izpopolnitve in spremembe tehnologije proizvodnje. Ni potrebno, da bi postalo osnovno sredstvo fizično neuporabno in da bi se ga šele takrat smelo odpisati in izločiti, temveč je to mogoče že prej, če

ga je treba zamenjati z novim, sodobnim in produktivnejšim sredstvom, ki bo dalo tudi rentabilnejšo in kvalitetnejšo proizvodnjo.

Seveda ni mogoče višine amortizacije določiti samo z uporabo navedenih kriterijev. Politika določanja amortizacije temelji na obsegu skupnega dohodka in na odnosih v delitvi, upoštevačjo posamezna časovna obdobja. Višina amortizacije je pogojena z večjim ali manjšim dohodkom. Čeprav predstavlja sredstva amortizacije prav tako sredstva podjetja kot poslovni sklad, iz katerega se opravljajo investicije, imajo vendar amortizacijska sredstva drugo kvaliteto v primerjavi s sredstvi poslovnega sklada, ker se vlagajo izključno v investicijske namene in so bolj operativna kot sredstva poslovnega sklada, ker jih je mogoče uporabljati takoj po obračunu med letom, medtem ko se smejo sredstva poslovnega sklada uporabljati šele po zaključnem računu za poslovno leto.

Amortizacija je dobila po novem sistemu še poseben značaj, ki ga do sedaj ni imela. Med posameznimi leti se lahko namreč spreminja, ker se lahko stopnje amortizacije iz leta v leto menjajo. To daje možnost gospodarski organizaciji, da načrtuje dolgoročno politiko amortizacije in da določa v času slabše konjunktore na tržišču nižje stopnje in jih potem smotrno povečuje v času, ko se kapacitete optimalno izkoriščajo, ter jih ponovno zmanjšuje ob koncu trajanja določenih kapacitet. S tem se amortizacija povezuje funkcionalno z rezultati proizvodnje.

Po določitih zakona o amortiza-

ciji ima podjetje nadalje tudi možnost, da ob zaključku poslovnega leta zmanjša višino amortizacije do višine po obveznih stopnjah, če bi dohodek ne zadoščal za kritje amortizacije po povečanih stopnjah, če niso bila sredstva obracunana po višjih stopnjah, porabljena. S tem je višina amortizacije odvisna od poslovnega uspeha in se lahko popravi eventualno preplaniranje z ozirom na ugodne pokazovalce v gospodarskem načrtu v začetku leta, ki zaradi raznih vzrokov ne bi bili doseženi.

Pri nas je več let nazaj ugotovljamo stalno padanje sposobnosti naših delovnih priprav, čeprav smo vso obračunano amortizacijo po prejšnjih predpisih vlagali v obnavljanje osnovnih sredstev. To kaže, da stopnje amortizacije po prejšnjih predpisih niso bile v skladu z dejanskimi potrebami. Po novem zakonu o amortizaciji, ki je spustil togo obračunavanje amortizacije z možnostjo določanja višjih stopenj od predpisanih, bo mogoče tudi pravilno določiti amortizacijske stopnje za obračun amortizacije glede na dejansko stanje osnovnih sredstev in skladno z usvarjanjem dohodka. Z dolgoročnimi plani obnavljanja osnovnih sredstev, upoštevačjo pri določanju višjih stopenj amortizacije vse tri prej omenjene kriterije, bo možno pravočasno in smotrno obnavljati naše delovne priprave in doseči večjo rentabilnost in produktivnost pri opravljanju dela.

Organi upravljanja zlasti delavski svet podjetja, bodo vsekakor temu vprašanju morali posvetiti veliko pozornost.

Z. R.

Danes je Šalara polna zelenja in cvetja

Želimo si še lepšo Šalarno

Zdaj so jo začele kaziti provizorične garaže in tudi marsikateri stanovalec si ne prizadeva preveč za lepoto tega koprškega naselja

Pred kratkim smo obiskali naselje Šalara pri Koprju. Naše nekdanje veliko gradbišče je zdaj že zaraslo s cvetočim rastlinjem in nikjer več ni niti sledu o kakšni gradnji. Kljub temu, da smo dela tamkaj dokončali, smo nekako trdneje povezani s tem naseljem, saj je bilo to naše prvo veliko gradbišče polmontažnih hiš.

Po naselju smo hodili z odprtimi kritičnimi očmi. Pogovarjali smo se z ljudmi in si ogledovali njihova stanovanja.

Prav gotovo je ena od osnovnih ugotovitev v tem naselju, da manjkajo ljudem nekateri osnovni objekti družbenega standarda. Tako se prebivalci pritožujejo, da je bila storjena nepopravljiva napaka, ker investitor ni dal zgraditi otroške varstvene ustanove. Prav tako jim primanjkuje obrtnih in uslužnostnih delavnic. Zaenkrat si pomagajo ljudje tako, da nosijo različne predmete obrtnikom v oddaljeni Koper, ponekod pa so se pojavili amaterski obrtniki, ki pa ne morejo kriti vseh potreb. Res je, da je z izgradnjo samopostrežne trgovine od-

prtih nekaj lokalov, v katerih so uslužnostne delavnice, vendar tudi te še zdaleč ne zadoščajo vsem potrebam.

Lepotno podobo celega naselja motijo tudi nastajajoče garaže. Večina je grajenih po finančnih zmogljivostih posameznikov in po njihovem okusu. Nekatere so izdelane kar iz razrezanih pločevinastih sodov, druge iz lesa, pa spet iz bičevja ali iz odpadnega aluminija. Prav te garaže utegnejo vtisniti pečat barakarstva in pokvarijo estetsko in urbanistično zaključeno celoto.

Okolica hiš je taka, kakršni so ljudje. V večini so čudovito urejeni nasadi, v katerih se poslopija kar izgubljajo v cvetju in zelenju. Naj-

dejo pa se tudi puščavice, ki delajo sramoto naselju in lastniku.

Večina stanovalcev je z našo gradnjo zelo zadovoljna. Predvsem hvalijo toplotno in zvočno izolacijo, razporeditev v prostoru in funkcionalnost. Žal pa ponekod kažejo na razpoke, ki so nastale v zidovju. Res je, da so nekatere precej tehničnega značaja na stikih montažnih elementov. Resnica pa je tudi, da bi marsikje ljudje ob drugi plekariji te lahko sami popravili, kar pa nekateri zanemarijo.

V naselju imajo zaenkrat še neurejeno komunalno službo. Odvoz smeti še ne teče tako, da bi bilo to v prid higieni. Pa tudi tratice, ki smo si jih zamislili pri nas, so se spremenile v travnike ali še bolj odlagališče smeti.

To, so sicer majhne pomanjkljivosti v naši Šalari, vendar jo kvarijo in ji dajejo grd videz.

Da bi dosegli zares vzorno naselje, se bodo morali potruditi v prvi vrsti prebivalci sami in ne nazadnje njihove družbene skupnosti.

Brez skrbne vzgoje ni dobrega naraščaja

Kako se na Ravnah trudijo za vzgojo vajencev

Iz leta v leto posvečamo vajencem na Ravnah večjo skrb. Pogostni sestanki z vajenci, njihovim instruktorjem, šefom gradnje in kadrovikom so zelo koristni.

Dolga leta nazaj, to je kmalu po formiranju gradbišča na Ravnah, so stopali v uk vajenci. Kljub veliko slabšim pogojem, kot jih imajo učenci sedaj, so bili skromni, pridni in disciplinirani. Zavedali so se, da so se prišli učiti predvsem za svoje dobro, ne pa da jim bo ob delu mineval čas. Trudili so se pri delu, v šoli pa so bili tudi med najboljšimi. Večina od njih so postali dobri zidarji, kasneje pa so dobili iz njihovih vrst delovodje.

Pomanjkljiv šolski sistem in dokaj neurejena kadrovska politika sta primogla, da smo dobivali vedno slabši kader. Nizkemu strokovnemu znanju so sledili temu primerni osebni dohodki, ki pa so povzročali hudo kri in veliko fluktuacijo. Zaradi tega smo pozdravili ukrep, da se učna doba podaljša na 3 leta, kadrovanje pa da se centralizira. Zelo na mestu je bila tudi odločitev, da lahko imajo vajence poslovne enote, ki imajo zanje izsolanega instruktora.

Vse slabosti preteklih let so nas naučile, da brez dobre vzgoje vajencev ne moremo pričakovati kvalitetnega naraščaja. Poleg vseh ukrepov centra za izobraževanje smo se odločili, da pri praktičnem delu posvetimo vajencem večjo skrb kot doslej. Primerno smo jim uredili stanovanje in prehrano in priskrbeli vse ostalo, kar jim pripada. Vodstvo sektorja, pri katerem so vajenci, se skupaj z instruktorjem trudi, da se vajenci učijo vseh del, ki jih morajo ob-

vladati. Redno organiziramo skupna posvetovanja, kjer skupaj rešujemo tekoče probleme, dajemo jim nauke, kako se je treba vesti na delu in v privatnem življenju.

Mladi fantje polni življenja marsikdaj ne gledajo na delo in disciplino tako, kot bi bilo to potrebno. Pojavljajo se prestopniki, ki še vedno ne morejo doumeti, da je delovna disciplina predpogoj za dobro delo. Vse nerednosti tekoče obravnavamo, javno pa o njih razpravljamo na sestankih vajencev, ki pa so dokaj pogostni. V večini primerov ustni opomini zaležejo. Če to ni dovolj, vedno ostreje ukrepamo. Vajence, ki jim že izrečene kazni niso dosti mar, kaj kmalu odslovimo. Menimo, da je zmeraj bolje imeti manj vajencev pa tiste dobre!

Na sestankih obravnavamo vsakega posameznega vajenca, ga ocenimo in določimo mesečni giblivi del nagrade. Koristno je, da se vajenci med seboj primerjajo in sami ugotavljajo, zakaj je kdo slabše ali pa bolje ocenjen. Se zmeraj ugotavljamo, da sta od vseh vajencev najbolj disciplinirana FILIP Franc in VOURI Franc, ki sta za nagrado v tem letu bila na ekskurziji na Češkem. Tudi naš bodoči vajenec Bokan Anton, ki je bil sprejet na preizkušnjo, je pokazal svoje kvalitete, saj je že sedaj prekosil marsikatero vajenca, ki je bil že v šoli. Nepoboljšljiv pa je PRELOŽNJAK Zlatko, kateri je že predlagan DS PE za izključitev.

Do sedaj smo skupaj rešili že vrsto problemov razen malice, ki je še vedno kamen spotike. Prav zaradi tega želimo uradno tolmačenje od centra za izobraževanje, kaj se razume pod hrano, da to lahko zagovarjamo pred komercialno službo.

Z uspehom pri delu smo v glavnem z vsemi vajenci zadovoljni. Strokovno znanje bi lahko še boljše, če bi se nekateri vajenci bolj potrudili in bili vsaj pri delu bolj disciplinirani. Brezpogojno bomo zahtevali red in disciplino tako pri delu kakor tudi izven dela. Veselilo nas bo, če bodo vsi vajenci prišli do spoznanja, da je vsak njihov napor predvsem v njihovo lastno korist in da bodo kasneje s svojim dobrim in discipliniranim delom koristili podjetju, ki veliko vlaga vanje.

L. L.

Lojze Točaj

Staž za pokojnino se še ne bo kmalu spremenil

Dr. Miloje Nikolić, pomočnik predsednika zveznega sveta za delo, se je pogovarjal z urednikom »Informatorja« Božom Mijićem o potrebi in o opravičenosti sprememb v predpisih pokojninskega zavarovanja in o zaposlovanju upokojujencev ter o dolžini pokojninske dobe.

Iz razgovora povzamemo nekaj stavkov, iz katerih je moč sklepati, da se dolžina pokojninske dobe še ne bo kmalu spremenila.

V zadnjem času se slišijo predlogi za revidiranje obstoječih norm za pridobitev pravice do starostne pokojnine, ki v glavnem težijo po vrnitvi prejšnjih pogojev za upokojujence. Takšne predloge različno motivirajo. S skrajševanjem pokojninske dobe od 40 na 35 (pri ženskah od 35 na 30 let) bi se napravilo več »prostora« za zaposlitev novih delavcev. Razen tega bi bilo skrajšanje pokojninske dobe pozitivno tudi zato, ker še niso ustvarjeni vsi življenjski in delovni pogoji za tako dolgo pokojninsko dobo. Toda razprava o eventualno skrajšani pokojninski dobi ne bi smela zapostavljati dejstva, da pokojninski fondji še danes niso uravnovešeni in da niso do konca odstranjeni elementi deficitarnega financiranja. Če bi kljub temu prišli na skrajšanje obstoječih norm za pridobitev pravice na starostno pokojnino, bi zaradi obstoječih okoliščin nastal nov pritisk na delovne organizacije za povečanjem prispevkov ali bi se morale zmanjšati pokojnine. Oboje bi imelo določene posledice.

Poprečne zadnjih treh let kaže, da se vsako leto starostno upokoji 50.000 oseb. Ob nespremenjenih pogojih za starostno upokojujence se tudi povprečne letnih starostnih upokojujencev ne bi dvignilo. Vendar eventualno skrajšanje dolžine pokojninske dobe ne ustvarja možnosti za trajnejše zaposlovanje novih delavcev. Če bi prešli na skrajšanje sedanje pokojninske dobe, obstoji le možnost za enkratno ad hoc povečanje upokojujencev, oziroma je časovno omejeno sproščanje delovnih mest za novo zaposlovanje. Pri tem se misli na zaposlene delavce, ki imajo sedaj delovno dobo med 35 in 39 let, oziroma za ženske med 30 in 34 let, ki bi takoj lahko dobili polno starostno pokojnino. Če predpostavljamo, da se vsako od teh pet let lahko potencialno upokoji ca. 50.000 oseb, pomeni, da bi se tako teoretično sprostil ca. 150.000 delovnih mest za eventualne nove zaposlitve. Zaradi poklicne strukture tako sproščenih delovnih mest in zaradi teritorialne vezanosti oseb, ki iščejo delo, je verjetno, da bi se na ta način zaposlilo največ takih 70 ali 80.000 oseb. Pri tem pa bi se nujno srečali s finančnimi težavami komunalnih zavodov za socialno zavarovanje, katere v sedanjem času ne bi mogli uspešno rešiti. Takšen administrativni poseg bi nujno privedel do zmanjšanja dohodkov in do povečanja današnjih izdatkov pokojninskega sklada. Sledili bi primanjkljaji z vsemi posledicami.

Pomočnik predsednika zveznega sveta za delo meni, da je kljub navedenemu še potrebno razpravljati o skrajšanju pokojninske dobe in predpise prilagoditi spremembam v družbenem sistemu in v samoupravnih odnosih.

Denar za izobraževanje je investicija v gospodarski in družbeni napredek

Sedaj nam je bolj kot kdajkoli prej jasen celoten namen ne tako nove in originalne misli, da niti gospodarstvo niti družbeni odnosi ne morejo računati na živahnejši razvoj in napredek, če neposredni proizvajalci ne bodo imeli ustreznih izobrazbe. Delavec, ki je enako več delal pri stroju kot tudi v samoupravni praksi, je v današnjih pogojih nepogrešljiv.

Za to pa je seveda potrebna takšna izobrazba, ki bi bila čimbolj v skladu z neposrednimi zahtevami našega gospodarstva na sedanji stopnji njegovega razvoja in z zahtevami napredka na področju družbenih odnosov. Takega popolnega izobraževanja danes še nismo sposobni nuditi našim proizvajalcem, čeprav moramo priznati, da je bilo v tej smeri že precej narejenega.

Nedvomno je pozitivna pripravljenost nekaterih delovnih kolektivov, da svojemu članstvu, predvsem pa tistim, ki aktivno delajo v organih upravljanja, nudijo družbenoekonomsko izobraževanje. Povezovanje takih znanj s strokovno izobrazbo je pravilna pot, po kateri naj pripravimo neposredne proizvajalce za učinkovitejšo sodelovanje v organih upravljanja. Zato je tudi zahteva za nadaljnjim razvijanjem takih procesov popolnoma upravičena.

Žal pa kažejo neke analize, ki jih je delal sindikat, da v zadnjem času pada število neposrednih proizvajalcev, ki si pridobivajo družbeno-ekonomsko izobrazbo. Ta pojav razlagajo na različne načine, čeprav je najpogostejše posledica nizke izobrazbene strukture v posameznih delovnih kolektivih ali pa vpliva posameznikov. So primeri, da celo nekatera »bogata« podjetja omejujejo sredstva za to vrsto izobraževanja, kar dokazuje, da na družbenoekonomsko izobraževanje delavcev še vedno ne gledajo kot na enega izmed osnovnih pogojev za nadaljnji razvoj proizvajalnih sil in kot na enega od pogojev za hitrejšo gradnjo socializma. Na tem področju so najavljene določene iniciative sindikatov, saj so ti zainteresirani za učinkovito strokovno in družbenoekonomsko izobraževanje neposrednih proizvajalcev. Njihova pomoč bo nedvomno prispevala k učinkovitejšemu uveljavljanju naprednih rešitev, katerih blagodejne posledice bo občutila vsa naša skupnost.

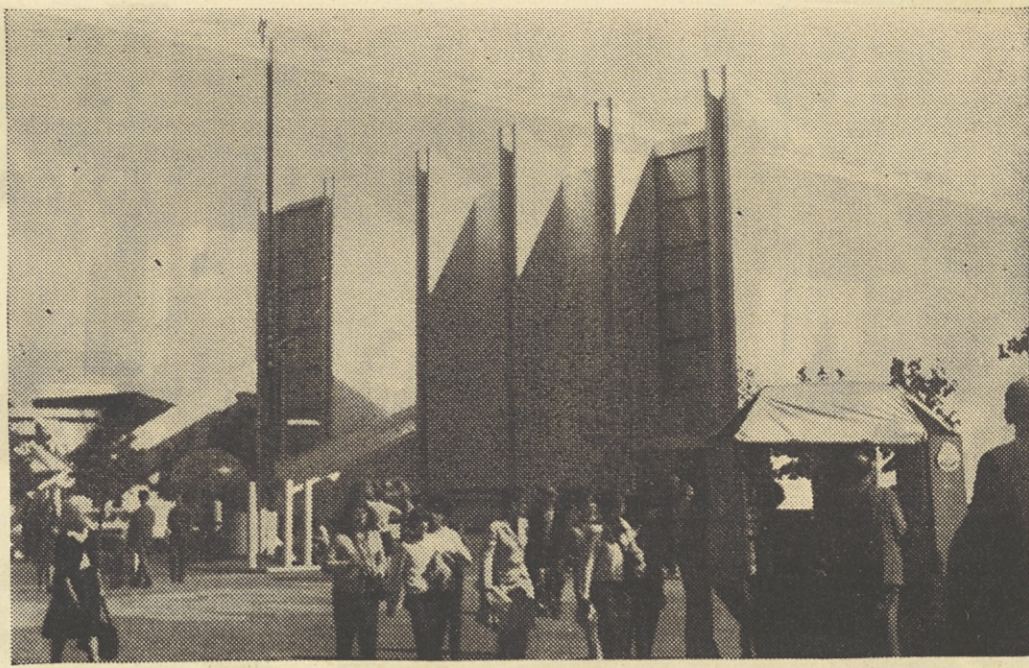
Dejstvo, da je v zadnjem času le manjše število podjetij dajalo sredstva za izobraževanje delavcev, za dvigovanje njihove strokovne in izobraževalne ravni, obvezuje vse napredne sile v naši družbi k največji aktivnosti pri širjenju prepričanja, da brez izobrazbenega delavca ni moderne proizvodnje, niti možnosti, da bi neposredni proizvajalec v celoti izkoristil tisto, kar mu nudi naš sistem samoupravljanja. Ta dejavnost, ki je nujno političnega značaja, bo rodila uspeh le, če bodo nosilci naprednih idej v podjetjih uporabili vse svoje sposobnosti, da bi prepričali delovne kolektive, da je vlaganje v izobraževanje prav tako rentabilna stvar kot vlaganje v katerokoli drugo dobro kupčijo.

Seveda nihče ne misli, da bi se izobražbeni sestav zaposlenih v našem gospodarstvu lahko spremenil z zamahom čarobne palčke v enem odloku, niti ne bi k temu prispevala vrsta raznih ukrepov. To je zapleten, občutljiv in dolgotrajen proces, ki zahteva ogromno dobre volje in prav toliko potrpljenja. Važno pa je, da končnega cilja te spremembe ne zamegljijo trenutni neuspehi inčasne težave.

(Pres servis)

Pogled na »Habitat 67« s strani — Desno: jugoslovanski paviljon spada med srednje velike paviljone

Expo 67 vizija XXI. stoletja

Človek XXI. stoletja se bo sprehajal po planetih, poslušal kinetično glasbo, se oplajal ob kinetičnih figurah, se vozil po starem planetu z najbolj fantastičnimi vozili — vse to in še marsikaj drugega nadvse zanimivega je prikazano na svetovni razstavi v Montrealu v Kanadi, največji prireditvi vsega človeštva doslej.

Prav pri kosilu sem bil, ko so mi telefonirali iz uredništva, naj se pripravim za pot, kajti potoval bom v Kanado na svetovno razstavo kot novinar v spremstvu predsednika zveznega izvršnega sveta Mike Spiljaka. Seveda sem jim rekel, naj se ne norčujejo iz poštenih državljanov in naj me pustijo vsaj pri kosilu pri miru. Toda beseda ni konj in tudi tokrat ni bila, kajti prav zares sem odletel s posebnim letalom naravnost v Kanado. No, ne čisto naravnost, kajti v letalu so nas presenetili, da bomo čez šest ur pristali v Reykjavíku na otoku Islandu in da bomo tam tudi prespali. Tako sem se nenadno znašel na Islandu, o katerem se mi ni nikdar niti sanjalo, da bom kdaj prišel nanj. Od tod je še sedem ur poleta do Montreala, kamor smo leteli čez južni rob Grenlanda.

V Montrealu sem bil polnih sedem dni in sem ves čas izkoristil za ogled svetovne razstave. Naj že takoj na začetku povem, da je nisem videl niti polovice. Po paviljonih sem hodil od jutra tja do enajstih zvečer, ko so začeli paviljone zapirati. Moja novinarska dolžnost je bila namreč samo v tem, da si ogledam razstavo in da o njej tudi pišem, vse drugo o obisku predsednika ZIS — tako so mi naročili, bo redakcija vzela po Tanjugu, kajti stroški za poročila po teleprinterju so le preveliki.

PRVI VTIS — VELIKANSKI SEMENJ

Star pregovor je, da prvi vtis vara. Tako se je zgodilo tudi meni. Ko prideš na velikanski prostor s paviljoni, vidiš pač paviljone od najbolj modernističnih do najbolj eksotičnih oblik in cele vrste stojnic, kjer prodajajo vse mogoče, največ pa »hot dogs«, kar v dobesednem prevodu pomeni vroče pse, v resnici pa je to pol hrenovke nemogočega okusa, vložene v penast bel kruh še bolj nemogočega okusa. Nikjer ne tobijo piva, še manj pa vina, kajti v Kanadi je najstrožje prepovedano na cesti samo odpreti steklenico piva ali vina, da o kakšni žgani pijači niti ne govorim. Najmanj 300 dolarjev kazni je za tak prekršek. Pivo dobiš v mestu v posebnih lokalih, vino v trgovini in ga smeš nesti domov, žgane pijače pa spet v posebnih lokalih ali pa v barih, npr. požirek whiskeyja za tri dolarje. Pivo so v tolažbo nam Kranjcem točili v restavracijah.

Sele ko dlje časa hodiš po razstavi in vidiš, kaj so pokazali, doumeš njeno veličino in tisto, kar so zapisali v naslov razstave. »Človek in nje-

gov svet«. Pokazali so namreč res vrhunec tega, kar je človek doslej ustvaril in kar bo ustvarjal že v bližnji prihodnosti.

NAJPREJ NEKAJ ZA GRADBENIKE

Celoten kompleks razstave meri več kot štiri kvadratne kilometre. Razprostira se na dveh otokih in enem polotoku, ki so vsi povezani z mostovi. En most je na primer dolg 690 m in širok 24 m ter so ga zgradili v 18 mesecih. Most je ortotropičen, kar pomeni, da sta struktura in superstruktura spojena v en element in tehta 10.000 ton. Otoka so pravzaprav šele zdaj zgradili, saj sta bila prej polovico manjša na reki sv. Lovrenca. Navozili so 15 milijonov ton materiala, od česar sta dva gigantska bagra sama transportirala 6.825.000 ton, drugo so prepeljali s tovornimi avtomobili, vse to v desetih mesecih. Jeseni so dogradili podzemeljsko železnico v Montrealu, dolgo 25 km, ki prepelje v obeh smereh 60.000 potnikov na uro. To je prva pnevmatična železnica na svetu. Po razstavišči vozi »minirail« — železnica na enem tiru, ki je 10 m dvignjen od tal in je povsem avtomatizirana. Nobenega sprevodnika, nobenega »železničarja« ali strojevodje ni. Sama se ustavi na postajah, sama potegne, ko ljudje vstopijo. Čudo tehnike!

Na razstavnem prostoru so zgradili 300 zgradb iz betona, jekla, aluminija in plastičnih snovi, v katerih predstavlja 62 držav svoje dosežke. Cela vrsta je skupnih paviljonov na posebno temo, npr. človek in vesolje, človek in morje, človek in polarni kraji, človek kot proizvajalec, človek kot pridelovalec, človek in skupnost itd. in »Habitat 67«.

»HABITAT 67«

To je velikanska stanovanjska zgradba, katere temeljna ideja je, kako v mestu XXI. stoletja vendarle graditi hitro (zdaj to še zdaleč ni poceni) stanovanja, in to taka, da bo ohranjena individualnost družine in da bo človek v takem stanovanju ohranil stik s naravo. Misel je uresničil mladi kanadski arhitekt, star je komaj 28 let, Moshe Safdie.

V njej je 158 stanovanj od enosobnega do štirisobnega, se pravi za vsak žep in okus. Vsega skupaj je 20 tipov stanovanj. So tudi taka z enim nadstropjem. Vsa stavba je zgrajena iz prej napravljenih betonskih kvadratov velikosti 5 x 12 x 3 m, ki so jih s posebnim žerjavom zlagali v nekakšen železobetonski kozolec. Sama stavba je dolga okrog 200 metrov, zunaj ni ometana niti pobeljena, notranje stene so debele komaj nekaj centimetrov, zunanje, stropi in podi pa so dobro izolirani, kajti v Kanadi je huda zima, saj pade živo vsako zimo na -30 stopinj in zapade najmanj po en meter snega. Ta stavba bo namreč ostala tudi po koncu razstave. Vsaka streha, ki je seveda ravna, je hkrati tudi vrt za »zgorjnega« sosedo. Stanovanja so med seboj povsem ločena. Stavba ima 12 nadstropij, če to lahko tako imenujemo. V zgornjih nadstropjih so igrišča za otroke, ki jih še ne moreš spustiti na igrišče pred hišo. Tam so tudi

bazeni in parki. V spodnjih etažah so različni hišni servisi, ogrevanje je vse v stenah in ni nikjer nobenih radiatorjev.

Habitat 67 je torej nekaj takega, kar je bil Eiffelov stolp na svetovni razstavi v Parizu leta 1889 ali Atomium na prejšnji svetovni razstavi v Bruslju.

KAKO SE JE PREDSTAVILA JUGOSLAVIJA

Sam paviljon je delo arhitekta Pešića in priznati je treba, da nas ga ni treba biti sram. V primerjavi z drugimi je srednje velik in znan zlasti po tem, da »se v njem sedi«. V dvorani je namreč veliko vrtljivih sedežev, na katerih se utrujeni obiskovalci razstave odpočijejo in jedo obvezne sendviče, hkrati pa opazujejo barvne diapozitive, ki se avtomatsko izmenjujejo. Na eni izmed sten je kopija znamenite freske iz samostana Studenica ter štiri originalne podobe iz samostanov sv. Klimenta in Visoki Dečani — vse iz XIII ali XIV. stoletja, kar je za Američane seveda posebna znamenitost, saj za več kot štiri stoletja nazaj ne vedo. Prvi vtis je torej povsem turističen: zgodovinske znamenitosti in naravne lepote. Nekli novinar je celo zapisal, da ljudje zamenjujejo naš paviljon s paviljonom krščanstva, ker je toliko svetnikov in cerkva.

Svoje mesto so dobili tudi sodobni umetniki od najbolj kubističnih do mojstra diela Meštroviča. Eno steno zavzemajo fotografije s Titovih potovanj po azijskih in afriških deželah, drugo pa črno-bele fotografije iz življenja naših delovnih kolektivov, kar naj bi ponazorilo delavsko in družbeno samoupravljanje pri nas. Seveda se nismo mogli izogniti besedilom, ki pa so predolga in s predobrim tiskom, da bi jih navaden obiskovalec tudi prebral.

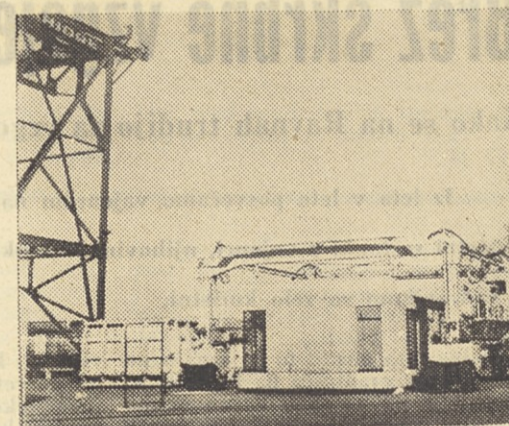
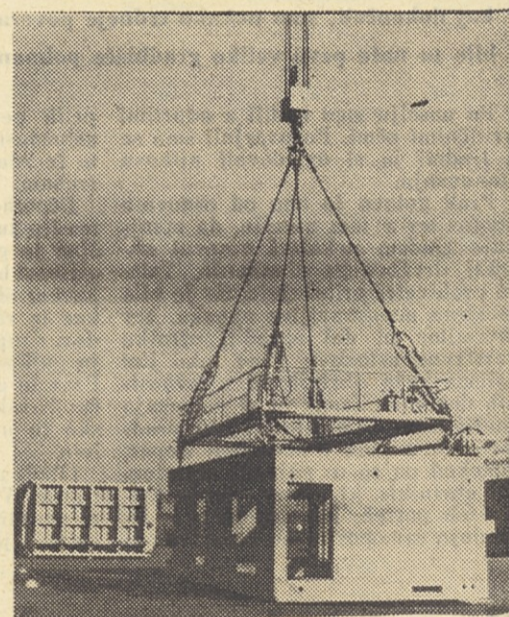
Razstavljenih je tudi nekaj proizvodov naše industrije, zlasti elektroindustrije (Iskra in El iz Niša) pa tudi obvezna slivovka in vina ter usnjarska galanterija. Alpina iz Zirov je razstavila svoje smučarske čevlje, ki so prodrali tudi na kanadski trg. Elan pa svoje smuči. Če omenim še nekaj vezenin in izdelkov domače obrti, sem najbrž vse povedal o našem paviljonu.

V knjigi vtisov beremo tudi take pohvale: »Kako to, da svet ne zve, da je to eden najlepših paviljonov na razstavi. Izredno mi je všeč, obiskala bom Jugoslavijo, čim bom utegnila.« Nekdo pa je kritično zapisal: »Lahko bi več pokazali o gospodarskem življenju vaše države.« Otrok izselešenskih staršev je s šolsko pisavo napisal: »Izredno doživetje je srečati se s svojo domovino Jugoslavijo in videti njen napredek.«

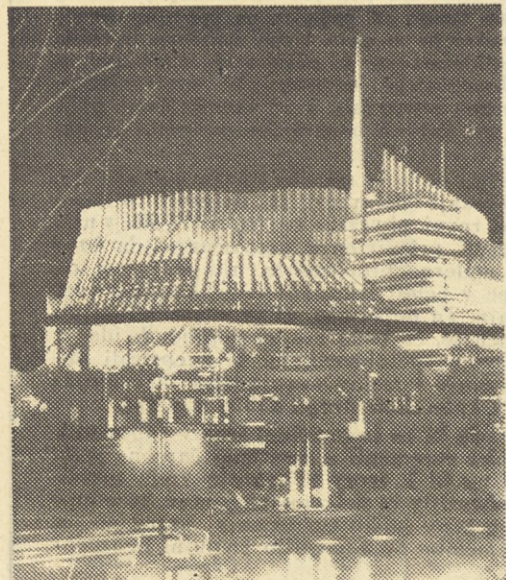
VRHUNSKI DOSEŽKI ČLOVEŠTVA

V paviljonu »Človek — proizvajalec« je med drugim razstavljena povsem avtomatizirana tovarna. To je pravzaprav velikanski stolp in teče pro-

Dalje na naslednji strani

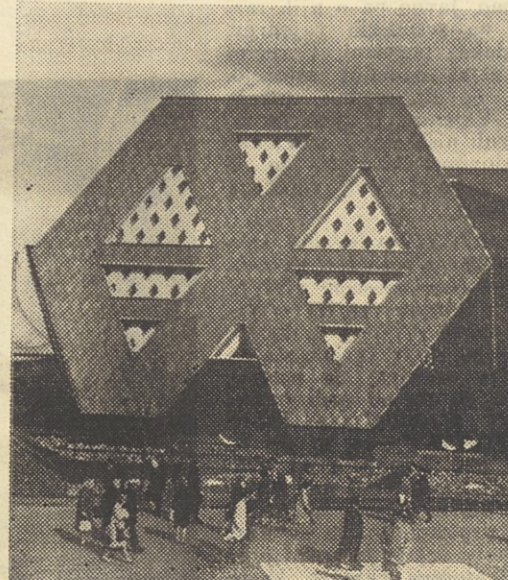
Poleg »Habitata 67« je razstavljen tudi delovni postopek te gradnje (vse tri slike). Najprej vljejo belonski blok, na drugem mestu ga »opremijo« z okni, instalacijami, podom itd., vse skupaj pa nato s posebnim dvigalom postavijo na svoje mesto. En »blok« je težak 70—90 ton.

Francoski paviljon, ki naj spominja na znameniti otok San Michel

»Milni mehurček« paviljona ZDA je konstrukcijsko morda najbolj zanimiv

Tako obliko imajo v glavnem vsi paviljoni po temah

Zahodnonemški paviljon je zgrajen v obliki cirkuškega šotora

»CVETENJE« NA STAVBAH

V članku »Soliter na stavbah«, je bilo navedeno, da so za nastanek solitra na zidovih potrebne bakterije in da soliter nastopa na tistih zidovih, ki so na eni strani zasuti z zemljo. V tem članku je bilo tudi povedano, da pojav solitra ne smemo zamenjati s tako imenovanim »cvetenjem«.

»Cvetenje« imenujemo v splošnem pojav, pri katerem se mineralne snovi naberejo na površini zidu iz opeke, kamna, betona, mavca itd. in so belkaste barve, medtem ko je soliter na zidovju sive barve.

Cvetje nastane dokaj preprosto: vsi gradbeni materiali vsebujejo vodo in raztopljene soli. Če je v materialu dovolj vode, ta zaradi kapilarnosti prehaja proti zunanjim površinam zidu, kjer izhlapi. Soli, ki jih ta voda vsebuje, pa kristalizirajo na površini gradbenega materiala, oziroma zidu (slika 1). Voda pride v zid lahko na več načinov:

1. zaradi kapilarnega dviga vode iz tal izključno le iz uporabljenega gradbenega (talna voda), če med temelji in zidom ni narejena vodovodna instalacija ali če je ta slabo narejena;

2. zaradi vpijanja deževnice v zid;

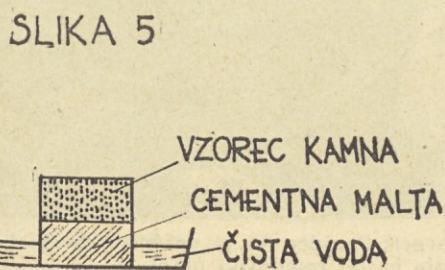
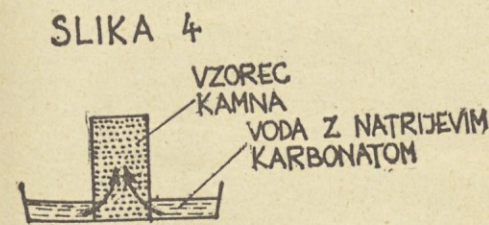
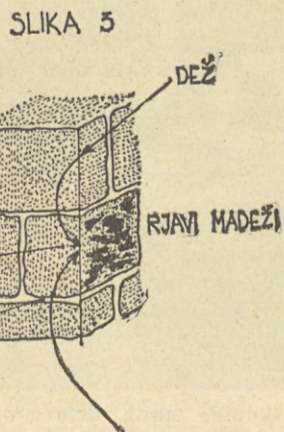
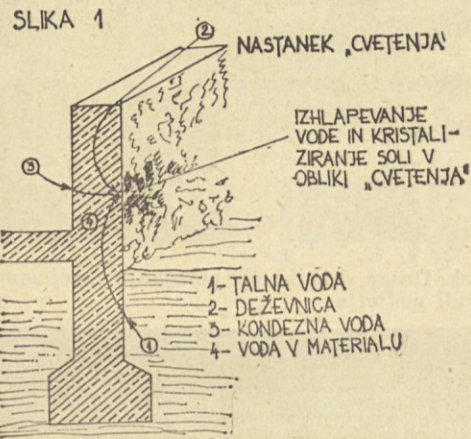
3. zaradi kondenzacije pare v notranjosti stavbe;

4. zaradi vlage, ki se nahaja v uporabljenem gradbenem materialu (npr. v vlažni opeki in podobno).

Soli so lahko različne. Največkrat so to kalcijevi karbonati, kalcijevi nitrati ali kalcijevi sulfati. Te soli se lahko nahajajo ali v samem materialu, ki ga uporabljamo za gradnjo, ali v deževnici, ali pa v talni vodi.

A. Poškodbe zaradi cvetenja

V splošnem cvetenje na zunanjih površinah zidu ne povzroči opaznih poškodb. Zid dobi le videz starosti. Pogostokrat očisti zidovje že deževnica

Če se pojavijo topljive snovi, ki izhajajo iz materiala, se cvetenje ponavlja v vedno manjšem obsegu. V teh primerih je dovolj, če čakamo, da deževnica izpere in očisti fasado.

V nasprotnem primeru, ko prihajajo soli v zid iz talne vode in ko se vlaga in soli zaradi pomanjkljive vodovodne izolacije stalno obnavljajo, pa deževnica ne zadošča več. Se več v takem primeru pride do tega, da se pojavijo tudi težko topljive soli (kalcijevi karbonati in kalcijevi sulfati), ki jih lahko odstranimo le z aktivnejšimi toplili.

Premikanje vlage koncentrirano izločene soli pri površini zunanjega lica zidu. Tako lahko pride do kristalizacije soli pod površino zidu. Nabrekanje soli pa lahko poškoduje površino v večji ali manjši meri, kar je odvisno seveda od lastnosti soli. Ta, sicer redek pojav, se imenuje »skrito cvetenje« (slika 2). Pogostno ta pojav, ki povzroča luščenje fasade (ometi, opeke) pripisujejo zmrzovanju.

Dogodi se tudi, da se pri zidovih, ki so zasuti z zemljo, pojav podvoji. Poleg cvetenja se pojavi še soliter (glej Gradisov vestnik, julij 1967).

Pri notranjih stenah povzroča cvetenje mnogokrat staranje in lepljenje slikarije s sten.

B. Zaščita proti cvetenju

Osnovni vzrok za nastanek cvetenja je vlaga. Topljive soli se v večjih ali manjših količinah vedno nahajajo v gradbenem materialu in jih iz njega ni mogoče izločiti. Boj proti cvetenju moramo zato usmeriti v boj proti vlagi.

Voda, potrebna za napravo betona in malte: Pri napravi betona ali malte imamo vedno nekaj več vode, kot je to potrebno za hidratizacijo cementa. To vodo odstranimo iz zidu le tako, da se zid suši. Sušenje zidov lahko pospešimo z dobrim zračenjem prostorov.

Če zidamo z opečnimi zidaki v deževnici, je možnost cvetenja mnogo večja, posebno še, če so opečni zidaki napojeni z vlago. Opeko moramo pri zidanju močiti, da dobimo boljše sprejemljivost opeke z malto. Toda čim bolj je opeka mokra, tem večja je verjetnost, da bo zid cvetel.

2. Deževnica: Njej lahko preprečimo prodiranje v zid z vodotesnim oplaškom ali ometom, kot na primer:

— z dodajanjem dodatkov v malto, da dobimo vodotesno malto za zidanje ali za ometavanje zidov;

— z brezbarvnim oplaškom, ki ne prepušča vode (npr. polyfilm). Vloga takega oplaška je lahko preventivna ali pa kurativna. Taki oplaški ne spreminjajo barve zidu, jih je pa treba od časa do časa obnavljati, ker izgubijo učinkovitost, če so izpostavljeni vremenskim nepravilnostim;

— z napravo ometa na nov ali pa na star zid;

— z napravo posebne obloge ob zidu. Ta obloga, ki je lahko iz škrljevega, salonita ali pločevine, je učinkovita, toda zelo draga.

3. Talna voda: Tej moramo preprečiti vpliv na temeljno zidovje na naslednji način:

— drenirati je treba zemljišče ob stavbi,

— napraviti je treba vertikalno izolacijo in

— napraviti je treba vodoravno izolacijo.

4. Kondenzna voda: Vodno paro, ki nastaja v notranjosti prostorov, je treba odstranjevati z ventilatorji. Kondenzacijo pare preprečimo z dobro toplotno izolacijo ali s parotesnim oplaškom notranjih sten.

Poleg vseh ukrepov proti vlagi je prav, da skrbno izberemo material, ki ga bomo uporabili za gradnjo. Gledati moramo na to, da ima material čimmanj soli ali organskih snovi, ki hitro povzročijo cvetenje.

C. Predhodne preiskave nevarnosti za cvetenje

1. Kamen: Na kamnu se cvetenje pojavlja v obliki rjavkastih madežev, ki nastanejo zato, ker so v njem organske snovi, raztopljene v alkalijah (kalcijeve in natrijeve), ki pridejo iz cementa (slika 3).

Prisotnost organskih snovi v kamnu lahko določimo tako: Iz kamna izrežemo 10 cm visoko prizmo. To postavimo v posodo, katera je nekaj centimetrov visoko napolnjena s 3% raztopino natrijevega karbonata (slika 4). Prizmo pustimo ležati v tej raztopini en dan. Če se na zgornjem delu prizme pojavijo rjavi madeži, pomeni, da kamen vsebuje organske snovi.

Vpliv cementa na kamen določimo tako, da naneseemo na 5 cm debel kamen 5 cm cementne malte. Ta kos se položi v čisto vodo tako, da v njej leži 1 cm cementne malte, vzorec kamna pa je na vrhu. Če se na zgornji površini kamna pojavijo čez nekaj dni bele lise ali rjavi madeži, je to znak, da so v cementu alkalije in v kamnu organske snovi (slika 5).

2. Opečni izdelki: Pri tem pride do cvetenja zaradi topljivih soli, ki se nahajajo v njih ali pa zaradi reakcij, katere povzročijo cement.

Topljive soli, ki se nahajajo v opečnih izdelkih, določimo tako, da deloma namočimo del opeke v čisti vodi (enako kot kaže sl. 4). Vzorec pustimo en dan v posodi. Po dveh ali treh dneh sušenja se pojavijo na površini soli.

Reakcijo cementa na opečni izdelek določimo tako kot pri kamnu (slika 5). Cementno malto, ki jo naneseemo na opeko, položi-

mo v posodo s čisto vodo. Po kakšnem tednu dni se lahko pojavi na zgornjem delu opeke cvetenje. Preizkusimo lahko tudi več opek skupaj, ki jih med seboj spojimo s cementno malto.

Najboljše je take preiskave zaupati laboratoriju. Izurjeni ljudje jih pa lahko opravijo tudi na gradbišču.

5. Pesek: Tudi pesek lahko povzroči rjavkaste madeže. Če hočemo ugotoviti kvaliteto peska, ki ga želimo uporabiti, moramo v laboratoriju napraviti košoriometrični preizkus. Ta je tak kot preiskava, s katero preiščemo betonski gramoz, koliko organskih sestavin je v njem. Na gradbišču zmešamo v steklenem bokalu dva litra peska in 1/2 litra čiste vode, v kateri še raztopimo za dve kavni žlički natrijevega karbonata ali kalijevega hidroksida. Mešanico pustimo en dan pri miru. Če postane po enem dnevu močno obarvana, tak pesek ni uporaben za zidavo.

Expo 67 vizija XXI. stoletja

izvodni postopek na »tekočem traku« od vrha navzdol. V šestih mesecih razstave bo ta tovarna proizvedla milijon televizijskih sprejemnikov in filmskih projektorjev. Razstavljeni so velikanski tako gradbeni kot drugi stroji in spet tekoči trak tovarne avtomobilov (karoserija iz plastične snovi) in seveda najrazličnejši sateliti in modeli vesoljskih ladij, atomskih central, laserjev in elektronskih računskih strojev, ki tudi rišejo načrte in ne le računajo.

Ameriški paviljon je sila enostavno urejen. Po 80 m visokih tekočih stopnicah (največjih na svetu) prideš čisto pod strop krogle, kjer visi na treh padalih Gemini, kakršen je priletel iz Vesolja. Poznajo se še poškodbe od meteorjev na njem. Razen tega cela serija vseh mogočih satelitov in fotografije Lunine površine. Posebna privlačnost je ponazorjen pristane dveh astronautov na Luni. Na kakšnih 200 m površine so pokazali, kakšno je Lunino površje v resnici. Na pesku stojita Surveyor I, ki je »mekko« pristal na Luni, zraven pa ladja iz programa Apollo, ki naj bi do leta 1970 ponesla na Luno dva vesoljca. Poleg ladje sta dve v astronautski obleki oblečeni lutki, ki nekaj raziskujeta po Luni. Poseben oddelek je posvečen ameriški filmski industriji, potlej je še 300 različnih pokrival od vojaških do kavbojskih in športnih ter kakšnih pet indijskih perjanic. To je pa tudi vse.

Čisto nekaj drugega je sovjetski paviljon, kjer so pokazali vse dosežke moderne tehnike. Kopica maket takšnih in drugačnih central, najpreciznejši elektronski stroji, atomske podmornice in ledolomilec »Lenin«. Največjo pozornost pa vzbujajo seveda spet ruski sateliti od prvega Sputnika do velikanske vesoljske ladje Vostok, ki je dolga kakšnih osem metrov in visoka kakšne tri. In še cela serija »Kozmosov«.

Obiskovalca nato zanese pot v velikanski leteči krožnik, v katerem se znajde resnično na Luni. Iz teme se pokaže zemlja, znajdeš se med velikanskimi gorami, nad teboj pa letajo sateliti in nenadno vzbuh rakete in že pristaja na Lunini površini. V drugem letečem krožniku pa se znajde obiskovalec na površini Venere. Ognjeniki bruhajo lavo, ki v potokih teče pred teboj, smrđi po žveplu, nad teboj vise rdeči oblaki in z neba se prikaže raketa, ki nato pristane. Čudovite barve in igra filmskih kamer, da je vse tako, da bi kar prijel z roko. In spet drugje: film o breztežnostnem stanju ter vaje vesoljcev v tem prostoru. Sele zdaj vidiš, kako nemogoče je držati v roki kozarec z vodo in koliko truda je treba, da človek kontrolira svoje gibe. Najbolj veseli pa so seveda prizori mačk v breztežnem stanju.

V francoskem paviljonu je posebna atrakcija kibernetična glasba. Sredi paviljona so od tal do stropa razpeli v snopih žice in potlej pogasnejo luči, po žicah pa v nekakšnem zmešanem taktu in ob spremljavi bobnov, cvilečih godal in vriskajočih trobent poskakuje na tisoče slepečih isker od blesteče bele do modre in živo rdeče. Vmes so še nekakšne modre, zelene in rdeče ter rumene pol metra dolge žarnice v obliki valjev. Vse to se prižiga in ugaša ob tej »kibernetični« spremljavi. Človek bi ponorel, če bi moral dlje časa to gledati in poslušati. Zivce vse to skrajno napne in moraš mižati, ker so iskre presvetle za naše oči.

In ko sem že pri kibernetiki, so seveda tudi roboti, ki počno najbolj zamotana opravila. In seveda še kibernetični kipi, oziroma bolj rečeno skulpture iz najrazličnejšega materiala od starih avtomobilskih delov do bleščočih aluminijastih ali kakšnih palic, krogel in koles. Vse to se giblje, vse to je posebej osvetljeno s spreminjajočimi se barvami.

Moral bi biti vsestranski znanstvenik, da bi mogel slediti vsaj malo tistemu, kar je človek pokazal na tej razstavi. Pred teboj operirajo srce (na filmu seveda), znajdeš se v sami živi celici, ki je seveda neznansko povečana. Pod mikroskop lahko opazuješ življenje žive celice, tri metre veliki človeški možgani iz plastične snovi, z vsemi živci in krvnimi žilicami ter živčnimi centri ponazarjajo, kateri del deluje, kadar človek hodi, dela, kadar ljubi, gleda, posluša, tipa in kadar spi. Zraven vrte namreč film, ki vse to ponazarja, v možganih pa se prižigajo živčni centri, ki delujejo takrat, kot kaže filmska slika.

Nisem govoril ne o polarni noči, ki jo doživiš kot v resnici s peklenskimi mrazom vred in severnim sijem, ne o morskih globinah, ne o številnih drugih paviljonih, kjer je vsaka država poskušala pokazati svoje dosežke. In nič nisem povedal o lepoticah in miss sveta, ki so jih izbrali za deset let nazaj in ki se kažejo v posebnem paviljonu. Vse skupaj pušča mogočen vtis, ki je nepozaben.

V. Jarc

MALI INTERVJU

Vsako leto se po naših deloviščih, obratih in pisarnah zvrsti kar cela armada mladih študentov — praktikan-tov. Studentje se radi vključujejo v naše podjetje in to ne samo zaradi skromne nagrade (če si jo zaslužijo) temveč tudi zaradi pomoči, katero jim nudijo posamezniki na delovnem mestu. Mlajši letniki pri lopatah, starejši pa na strokovnih delovnih mestih. Poleg domačih študentov imamo na počitniški praksi tudi študente iz drugih držav.

Pa pogledjmo, kaj mislita o počitniški praksi Zora Vehovec iz Ljubljane in John Bullman iz Anglije.

Zora Vehovec, absolventka ekonomske fakultete v Ljubljani

Prav gotovo je počitniška praksa zelo koristna za vsakega študenta. Tu se prvič sreča s proizvodnjo, se spozna z organizacijo in s svojimi bodočimi sodelavci.

Pri določanju počitniške prakse pa je zelo pomembno kam je študent dodeljen, kdo se z njim ukvarja in kako mu posamezniki pomagajo pri uvajanju v delo. Na delovna mesta pa je treba mladino razporediti po njihovem konkretnem znanju in sposobnosti.

Kje in kaj ste delali med prakso?

Letos sem bila s prakso zelo zadovoljna. Delala sem v likvidaturi, vpisovala račune in se počasi uvajala v bodoče delo. Vsi so imeli do mene zelo korektno odnose. Zelo rada bi šla skozi vse oddelke, ker le tako bom lažje spoznala organizacijo podjetja.

Po končanem šolanju, mislim da bo to še letos, bi se rada zaposlila v analitskem ali gospodarsko finančnem sektorju.

John Bullman, je študent III. letnika gradbene fakultete iz Anglije. (Caius College, Cambridge.)

Malo imam težave z jezikom, ker me večina sodelavcev ne razume. Kljub temu pa sem zelo srečen, da sem lahko na praksi v vašem velikem podjetju. Delo in organizacija sta mi všeč, še posebno pa vaša lepa pokrajina. Dober mesec dni sem bil na praksi v OGP. Čeprav je pri nas v Angliji gradbeništvo zelo razvito, sem se v betonarni le nekaj novega naučil. Videl sem stvari, ki so zame popolnoma nove. Pa tudi pri gradnji koprške železnice in v pristanišču Luke sem se dobro počutil. (Sektor gradb. vod. Ljubljana).

Zelo sem navdušen nad Jugoslavijo in če mi bo le mogoče, se bom zopet vrnil v vašo prelepo deželo.

Pa še to, je dejal, zahvaljujem se vsem sodelavcem v OGP, gradbenemu vodstvu Ljubljana in centrali podjetja, da so mi omogočili letošnjo prakso.

Levo: Mladi fantje so polni življenja in marsikdaj ne gledajo na delo in disciplino tako, kot bi bilo potrebno. Skupina vajencev z Raven na Koroškem — Desno: Letos smo sprejeli 103 nove vajence vseh strok. Največ je seveda tesarjev. Na sliki prva skupina vajencev iz Čakovca

Obala v Ankaranu se je spraznila

Pogovor z letošnjim upravnikom Lojzetom Točajem

Zadnja izmena v Ankaranu je štela le 10 dopustnikov. Če se ne bi pojavila skupina mladih Čehinj, bi življenje popolnoma zamrlo... in jaz imam rad življenje in veliko dela, mi je ob zadnjem obisku dejal letošnji upravnik Ankarana tovariš Lojze Točaj. Nato sva se v daljšem pogovoru o marsičem pogovarjala.

Letos sem bil prvič v vašem domu, je med drugim pripovedoval tovariš Točaj. Osebo sem bil zadovoljen in upam, da tudi moji gosti. Na splošno mislim, da morajo biti naši pogledi na poslovanje domov bolj ekonomski. Pa tudi gostom bomo morali nuditi večjo izbiro hrane in seveda še boljše oprežbo.

Za tako poslovanje je potrebno urediti kuhinjo, slaščičarno, umivalni prostor in opremo. Najnujnejša pa je montaža plinskega šte-

dilnika in renoviranje »šanka«. Sredstva, ki jih bomo vložili v opremo, se bodo kmalu amortizirala, saj obstajajo vedno večje možnosti vključevanja tujih gostov. Sobe so v redu in tudi okolica. Z ozirom na lepe površine zemljišča pa obstajajo velike možnosti, da bi sadili več zelenjave, pa tudi sadni vrt bi se dal bolje obdelati. In tako bi bil tudi hektarski donos raznega sadja mnogo večji. Če bomo hoteli to doseči, pa bomo morali oskrbnika doma (Rudija) bolj stimulatивно nagrajevati.

ti. Če bi on imel 10% od prodane zelenjave in sadja, bi bil finančni uspeh doma še mnogo boljši, in gostje?

Bili so zelo solidni, tako da s te strani nisem imel nobenih težav. Letos je bil največji promet v »šanku«, največ denarja pa smo porabili za slaščice, ki smo jih dnevno kupovali v Kopru. Zato bo drugo leto nujno, da slaščice pečemo sami. Ljudje si želijo domačih slaščic, ki jih pa na tem štedilniku nismo mogli speči.

Ob zaključku bi še omenil, da bi moral imeti upravnik večja pooblastila in vpliv na finančno in personalno politiko.

Pa drugo leto?

Želel bi še prevzeti, toda pod pogojem, da je pri meni tudi moja žena.

Torej, če so bili gostje in podjetje zadovoljni, se drugo leto spet vidimo.

Še en gigant za dobro milijardo

Konec septembra že skoraj končani temelji na novem ljubljanske »Prehrane« in modernem skladišču

Že lani so se delavci naše enote Ljubljana-okolica dobro odrežali, ko so v rekordnem času postavili novo skladišče ljubljanskega podjetja »Prehrana«. Nedvomno je bil ta uspeh za nas prestižnega pomena, saj nam je »Prehrana« zaupala drugo fazo tega objekta, ki leži tik ob lani zgrajenem skladišču. Gre za razmeroma velik (vsaj za današnje čase res razsežen) objekt, ki bo imel v treh etažah kar 11.000 kvadratnih metrov skladiščnih površin, torej precej več kot lani zgrajeno skladišče (4000 kvadr. metrov).

Izkop temeljev za drugi objekt »Prehrane« se je začel že zgodaj poleti, vendar v precej zmernem tempu. Zdaj pa je tempo kar oster, saj delajo delavci dnevno po 12 ur, od jutra do večera. Do konca septembra so že zabetonirali skoraj vse temelje, kar res ni bila šala. Povedati je treba, da segajo temelji na nekaterih mestih tudi do globine 11 m, vrh tega pa so samo za

prvo betonsko ploščo porabili 1500 kubičnih metrov betona. Vsega skupaj bo novo in sodobno skladišče »Prehrane«, ki meri v tlorisu 80 x 48 metrov, »požrlo« približno 8000 kubičnih metrov betona in okrog 1100 ton železne armature.

Novo skladišče »Prehrane«, ki ga gradimo v Mostah ob Cilenškovi ulici (za »Javnimi skladišči« ob Šmartinski cesti), pa ne bo samo

velik objekt, skorajda gigant po svojih dimenzijah, marveč bo še precej več. Zlasti je v tem objektu pomembna oprema, predvsem moderne hladilne naprave, ki bodo omogočale shranjevanje lahko pokvarljivih živil poljubno dobo. Tu bodo shranjene razne vrste domačega in južnega sadja, meso, sir, surovo maslo, sočivje, zelenjava in drugo prehrabeno blago. Po projektih bodo imeli v skladiščih 7 celic, v katerih bodo lahko vzdrževali stalno temperaturo -20° Celzija, vrh tega pa še poseben tunel, v katerem bodo moderne naprave lahko znižale temperaturo celo do -40° Celzija.

Načrte za ta gigantski objekt je pripravil projektivni biro našega podjetja, medtem ko so s programskim delom in tehnologijo sodelovali tudi strokovnjaki »Prehrane«. Računajo, da bodo približno polovico skladiščnih površin porabili za uskladiščenje sadja, drugo polovico pa za zelenjavo, meso, mlečne izdelke itd. Vsekakor bo novo skladišče »Prehrane«, ko bo zgrajeno in opremljeno (prihodnje leto), eno izmed največjih in zlasti najsodobnejših skladišč v Jugoslaviji, saj je pri nas zelo malo skladišč s sodobnimi obhlajevalnimi napravami. Vrh tega bo v novem skladišču stekla tudi cela »linija« za embaliranje raznega blaga (jaje, zelenjave itd.). Prav tako bodo tudi mesne izdelke oziroma meso v skladišču razkosali, zavili in odpremili v hladilne celice, kjer bo meso čakalo na odpremo.

Že prej omenjene količine kažejo, da naši marljivi »Založniki« spet grade velik in moderen objekt, ki bo v ponos Ljubljani in tudi nam, ki ga bomo sezidali, hkrati pa bo ta moderna kombinacija skladišča in hladilnice dragocena pridobitev za Ljubljano oziroma Slovenijo. Seveda novo skladišče »Prehrane« ni samo gigantski gradbeni objekt, marveč je tudi s finančne strani precejšen »zaloga«: nedvomno se bodo gradbeni stroški povzpeli precej čez milijardo starih dinarjev, saj že sedanji računi, v katerih pa še niso zajete vse podrobnosti gradbenih del, seže čez milijardo starih dinarjev.

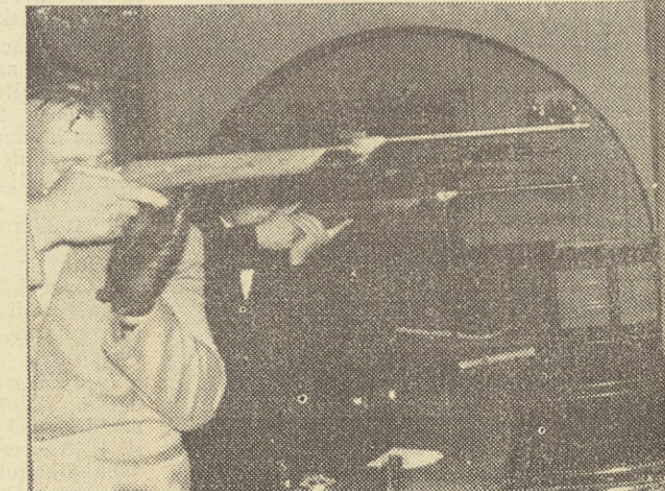
Začetek je težak. Druga skupina pri polaganju sprejemnega izpita ra centrali podjetja

Gradisovce spoznaš po temnih očalah. Pravijo, da je pogled skozi temna očala mnogo lepši

Posvetovanje skupine naših delavcev pred odhodom v Nemčijo

V ospredju tovariš Snajder, ki je na športnih igrah gradincev Slovenije postal republiški prvak

RAZPIS

V okviru programa centra za izobraževanje ter sklepa UO Centra za izobraževanje z dne 11. IX. 1967

razpisujemo

tečaje za tuje jezike za angleški, nemški, italijanski, francoski in ruski jezik.

Tečaji se delijo:

- ZACETNI, kjer si kandidat po opravljenem tečaju pridobi znanje, da lahko uporablja tuj jezik v vsakdanjem življenju,
- IZPOPOLNJEVALNI, V tem tečaju si kandidat izpopolni že pridobljeno znanje, tako da ga more uporabljati v vsakem pogovoru ter lahko čita strokovno in leposlovno literaturo.
- KONVERZACIJSKI tečaj je namenjen slušateljem, ki imajo že solidno znanje tujega jezika — pa žele konverzacijo.
- INTENZIVNI tečaj je namenjen predvsem tistim, ki bi si radi v kratkem času naučili tujega jezika.
- AVDOVIZUALNI tečaj, ki je spremljan z magnetofonom in filmom.

V tečaj se lahko vpíšejo delovodje, tehniki, inženirji ter drugi, ki imajo ali bodo imeli opravka s tujino.

K prošnji je predložiti:

- lastnoročno napisano prošnjo,
- potrdilo in priporočilo poslovne enote ali enote, v kateri je zaposlen,
- izpolnjen obrazec »prijavnica« (se dobi v kadrovskem oddelku),
- izvleček o dosedanjih zaposlitvah (iz delovne knjižice).

Prošnje bo obravnavala posebna komisija pri UO centru za izobraževanje.

Prošnje za vpis pošljite na naslov »Gradis« KSS — center za izobraževanje Ljubljana, Korytkova 2.

Sklepi organov samoupravljanja

DS GV
Ljubljana

III. redne seje delavskega sveta gradbenega
vodstva Ljubljana z dne 29. 8. 1967.

1. Sklepi zadnje seje so bili izvršeni.

2. Do dokončnega sprejetja pravilnika o nagrajevanju organizatorjev proizvodnje na del. svetu podjetja bo upravni odbor gradbenega vodstva določal ocene tako za org. proizvodnje kot za ostale uslužbence trimesečno, mesečno pa se bodo izplačevale akontacije na osnovi ocen zadnjega trimesečja.

3. Na osnovi tajnega glasovanja se sprejme predlog disciplinske komisije gradbenega vodstva o izključitvi delavca Hadžija Nezirja iz kolektiva.

4. Sprejme se na znanje poročilo o polletnem obračunu proizvodnje, o izpolnjevanju plana gradbenega vodstva in poročilo o prevzemanju novih del.

5. Sindikalni podružnici gradbenega vodstva so dodelili dotacijo v višini 6.000 N din.

6. Odobri se uporaba sredstev za reprezentanco do višine 5.000 N din.

7. Odobri se uporaba sredstev iz poslovnega fonda za obnovo pisarniške opreme.

8. Komisiji za notranjo delitev pri DS podjetja je predlagati spremembo pravilnika o delitvi os. dohodkov, nanašajočo se na določanje intenzitete, ki naj bi se v bodoče določala v mejah od -30% do +30%, ne pa od -10% do +15%, kot je to do sedaj določeno.

V odločbah o startnih osnovah, ki se izdajajo delavcem, naj se poleg startne osnove navedeta tudi spodnja in zgornja meja intenzitete.

Predsednik DS grad.
vodstva Ljubljana:
Urbanija Maks

UO GV Ljubljana

SKLEPI

III. seje upravnega odbora gradbenega vodstva Ljubljana z dne 8. 8. 1967.

1. Sklepi zadnje seje so bili izvršeni.

2. Odobri se predložena ocenitev organizatorjev proizvodnje za I. polletje t. l. Do dokončnega sprejetja novega pravilnika o nagrajevanju organizatorjev proizvodnje je izplačati nagrade organizatorjem proizvodnje za I. polletje kot akontacijo.

3. Sprejme se na znanje poročilo o prevzemanju novih del.

4. Odobri se predčasna razrešitev tesarja Strmeckija Franja, ki je odpovedal delovno razmerje.

5. Na gradbišče klinike je dodeliti takoj električarja.

Predsednik UO grad.
vodstva Ljubljana:
Kuštrin Janez

UO Maribor

SKLEPI

sprejeti na III. redni seji UO »Gradiš« GV
Maribor, ki je bila v sredo, 13. 9. 1967.

1. Pri pregledu sklepov se ugotovi, da so bil sklepi, sprejeti na prejšnji seji, izvršeni.

2. Sklep, da se prouči možnost nadaljnje gradnje stanovanj za trg na Poljanah, ni izvršen, ker terja izvršitev tega sklepa podrobnejše proučevanje tržišča.

Upravno vodstvo naj še naprej dela na tem, da pride do čimprejšnje realizacije tega sklepa

3. Iz poročila šefa GV, v katerem je bil podan pregled sedanje angažiranosti enote, pregled o novo prevzetih delih in pregled o bližnjih perspektivah naše enote, je bilo

ugotoviti, da je sedanja situacija glede angažiranosti zadovoljiva. Računajoč, da bomo morali zaradi pogodbenih obveznosti dokončati v letošnjem letu dela na vseh gradbiščih in da bo zelo malo dela prenesenega v prihodnje leto, se sprejme sklep, da se angažirajo vse sile za pridobitev novih del.

4. Mesečno finančno poročilo, ki ga je podal šef komerciale tov. Lado Janžekovič, se sprejme na znanje. Na osnovi diskusije in pripomb k poročilu ugotavlja UO, da je finančni uspeh naše enote dokaj ugoden. Kljub temu, da smo prevzeli gradnjo novih objektov pod dokaj neugodnimi finančnimi pogoji, nam je uspelo z večjo produktivnostjo in boljšo organizacijo dela doseči dober finančni rezultat.

Upravni odbor priporoča, da še v naprej poslujemo kot doslej ter nenehno zasledujemo uspehe posameznega gradbišča ter še nadalje iščemo notranje rezerve ter odpravljamo tiste pomanjkljivosti, ki nas ovirajo za dosego še boljšega finančnega uspeha.

5. Na vprašanje članov UO, kako je z delitvijo ostanka čistega dohodka iz leta 1966, sprejme UO sklep, da na prihodnji seji razpravlja o tem DS poslovne enote v skladu s sklepom, ki ga je sprejel DS podjetja ob obravnavi zaključnega računa.

6. Poveča se terenski dodatek delavcem, ki stalno stanujejo na gradbišču in živijo ločeno od svoje družine, in to:

delavcem na gradbišču »Prehrana« Radgona:

NK, PK	KVI, KVII	VKII	ing., tehnik	delovodje
0,50	0,65	0,80	1,00	N din/ura
delavcem na gradbišču Sladki vrh:				
0,50	0,65	0,80	1,00	N din/ura
delavcem na gradbišču Kidričevo:				
0,40	0,50	0,60	0,75	N din/ura

Delavcem, ki prejemajo ločitveni dodatek in stanujejo stalno na gradbišču, se izplačuje povečani terenski dodatek 100 %-no, medtem ko se delavcem, ki nimajo družine in stanujejo na gradbišču, izplača terenski dodatek le v višini 50 % od zgoraj navedenih zneskov.

7. Prošnji za 1-mesečni brezplačni dopust, ki jo je naslovil na UO tov. Puček Lovro, se odobri, s tem da imenovani nosi vse stroške, ki so v zvezi z dajtvami socialnemu zavarovanju.

8. Odobri se predlog tov. Kanciana, da se pošlje na varilni tečaj 2 železokrivca, ki bi se izpopolnila v varilni tehniki.

9. Prošnji tov. Volk Hedvike, ki prosi za

stanovanje, ni mogoče ugoditi, ker ni na razpolago prostih stanovanj.

10. Prošnji tov. Žitnik Vide, ki prosi za odobritev dolgoročnega kredita v višini 17.629,00 N din, kar potrebuje za udeležbo pri nakupu stanovanja, se odobri. Zaprošeni znesek gre iz sredstev sklada skupne porabe, s katerim razpolaga naša PE.

11. Ker so novo prevzeta dela pogojena s kratkimi roki dovršitve prevzetih del, UO sklene, da se uvede delo v podaljšanem delovnem času na gradbiščih Radgona, Sladki vrh in Kidričevo.

V podaljšanem delovnem času je delati le tedaj, ko se ugotovi, da je za to res potreba. Sektorski vodje so dolžni voditi strogo evidenco nad opravljenimi urami.

Vsa gradbišča, na katerih je uvedeno delo v podaljšanem delovnem času, so dolžna delati tudi ob sobotah, razen ene sobote v mesecu.

Tehnična služba naj prouči stanje na gradbiščih, kjer je bilo delo v podaljšanem delovnem času že uvedeno, ter ukine nadurno delo na tistih gradbiščih, kjer za to ni več potrebe.

12. Ker SP naše enote nima dovolj sredstev, se sklene, da se dodeli SP dotacija v višini 7.000,00 N din iz sredstev sklada skupne porabe.

13. UO pooblašča strokovni kolegij, da določi višino nagrade za dijake in študente, ki so opravljali počitniško prakso na naših gradbiščih.

Maribor, 15. 9. 1967

Prdsednik UO:
Franc Stuhec l. r.

DS PE Ravne

SKLEPI

II. redne seje DS-PE »GRADIS« Ravne na Koroškem z dne 5. 9. 1967.

1. DS-PE vzame na znanje obrazložitev planskih nalog za leto 1967.

2. DS-PE vzame na znanje obračun proizvodnje za I. polletje 1967.

3. DS-PE potrdi predloga komisije za ugotavljanje in izrekanje ukrepov zaradi kršitve delovnih dolžnosti za izključitev delavcev iz delovne skupnosti naslednjim: Hermanu Ivanu, Vnuku Janezu, Francu Alojzu.

4. DS-PE zavrne predlog komisije za ugotavljanje in izrekanje ukrepov zaradi kršitve delovnih dolžnosti za izključitev vajenca tov. Preložnjaka Zlatana.

5. DS-PE osvoji sklep, da se zaradi nujnega dela, ki je vezano z izredno ostrimi roki do 1. 11. 1967 ukinejo vse proste sobote in se dela nadaljujejo v podaljšanem delovnem času. Ta sklep velja za celotno poslovno enoto do preklica.

6. DS-PE sprejme sklep, da se delavci na delovišču v Zerjavu, pri katerih je zdravniška služba ugotovila zastrupitev s svincom — zamenjajo. Nadalje je urediti dobavo pitne vode in skrbeti za red in čistočo. Odgovorna sta sektorski vodja in gradbeni delovodja.

7. Na predlog zdravstvene službe Ravne za cepljenje proti tetanusu, sprejme DS-PE sklep, da se stroški cepljenja plačajo delavcem v proizvodnji, ki se bodo na razpis prijavili.

8. DS-PE določi inventurno komisijo za primopredajo glavnega skladišča v naslednji sestavi:

predsednik — tov. NOVAK Milan
član — tov. VECEJ Vida
član — tov. ROTAR Alojz

Primopredaja se izvrši s primopredajnim zapisnikom. Predaja skladiščnik VRŠIČ Karel — prevzame ROTAR Alojz.

9. DS-PE določil oz. sklene, da vajenci s 15. 9. 1967 dobivajo malico v obratu družbene prehrane. Kadrovska služba poslovne enote se zadolži, da preveri v zvezi s tem, kako imajo to urejeno v drugih poslovnih enotah podjetja.

10. Pritožba tov. LESJAKA zoper odločbe komisije za izrekanje ukrepov zaradi kršitve delovnih dolžnosti se zavrne, ter se izrečena kazen potrdi.

Predsednik DS-PE:
Majžir Milan

UO PE Maribor

SKLEPI

IV. redne seje UO PE »Gradis« kovinski obrati Maribor, dne 25. 8. 1967.

1. V besedilu 5. sklepa 3. redne seje se črtata besedi: novogradnja in strojna

2. Sprejme in potrdi se obračun proizvodnje za mesec julij 1967.

3. Poročilo glede kooperacijskega dela se vzame na znanje, na tem področju naj se vodijo razgovori dalje.

4. Skupina v sestavi tov. Mlakar Stanko, Purnat Rajko in Tominc Franc pregleda tehnično dokumentacijo in ugotovi možnost prihranka materiala pri PM 250 in 500. Komercialna služba izdelava pokalkulacije za že izdelane mešalce.

5. Sprejme in potrdi se akontacije za organizatorje proizvodnje in druge, ki delajo v režiji, za mesec julij 1967.

6. Izdela se tabelarni pregled obračunskih postavk po obračunskih enotah.

7. Določi se režijska ura za interne usluge članov kolektiva na 8,00 N din od 25. 8. 1967.

8. Predlaga se DS PE, da se tov. Sušec Drago, Setar Andrej in Malek Jože izključijo iz delovne organizacije.

9. Sprejme in potrdi se organizacijska shema poslovne enote z nakazanimi premiki.

10. UO poslovne enote poverja organizacijsko vodenje kleparske delavnice tov. Severju Ivanu.

11. Odobrijo se prošnje pod tč. 5 dnevnega reda.

Predsednik UO PE:
Tone Stražar

DS OGP

SKLEPI

XII. redne seje delavskega sveta »Gradis« OGP z dne 24. 8. 1967.

1. Potrdi se predlog disciplinske komisije o izključitvi tov. Farkaša Djura. Tov. Farkaš se izključijo s 1. 9. 1967.

2. Od čistega ostanka 13 milijonov se razdeli kot dobiček 70 % oz. ca. 10 milij. bruto.

Dobiček se razdeli po učinkovitih urah.

3. Treba bi bilo kupiti vibracijski stroj za cevi.

4. Sprejme se pravilnik o akordu za režijske delavce. Pravilnik prične veljati za obračunski mesec september.

5. Pritožbe na zdravstveno službo v Zdravstvenem domu je treba evidentirati.

Predsednik DS OGP:
Štoviček Jenda

DS Celje

SKLEPI

III. redne seje DS poslovne enote Celje dne
12. IX. 1967.

1. Sprejme se poročilo o finančnem obračunu za mesec avgust 1967.

2. Pooblasti se šefa gradbenega vodstva, da pri ponudbah za objekte, za katere je poslovna enota zelo zainteresirana, v okviru ustvarjenih rezerv odobri popust. O višini popusta za vsak posamezen primer mora poročati na seji DS poslovne enote.

3. Zaradi zmanjšanja obsega del in ukinitve delovnega mesta se naj s 14. IX. 1967 odpove tov. Jovačeviću in ca. 10 delavcem, katere naj predhodno obravnava komisija za sprejem in odpust delavcev.

4. DS podjetja je predložiti vlogo za dovolitev dodatnega posojila za Samski dom GRADIS Celje po predloženem predračunu. Z deli naj se zaradi nujnosti dovršitve del nadaljuje.

5. Odobri se izplačilo izvršenih ur Bezjaku Martinu od 5. 7. do 16. 8. 1967 na sektorju Murska Sobota po 3,19 N din na uro.

6. S tov. Aleksićem Milivojem naj se sklene pogodba o prevzemu požarnovarnostne službe. Odobri se mesečni honorar v višini 200,00 N din mesečno.

7. Odobri se sporazumna prekinitev delovnega razmerja tov. Jamboršiču Draganu in Kovačiču Pavlu s tem, da ne bosta uveljavljala pravice do letnega dopusta za leto 1967.

8. Odobri se posojilo opažnega lesa in moralov tov. Pečeku Jožetu na gradbišču v Murski Soboti proti odškodnini po tarifi za delavce Gradisa.

9. Odobri se izprememba pričetka oziroma zaključek delovnega časa na sektorju Murska Sobota z ozirom na specifičnost dela tega sektorja.

10. Prošnji tov. Ziliča Simeta za ponoven sprejem v delovno razmerje se zaradi zmanjšanega obsega del zavrne. Kolikor bo poslovna enota ponovno sprejemala delavce, se bo prošnjo upoštevalo.

11. Odobri se izplačilo najdnevin tov. Hriberšku Francu, Preloge št. 23 za ukradeni elektromotor v znesku 105,00 N din.

Zapisnikar:

Praprotnik Vida

Overovateljja zapisnika:

1. Lukner Rudolf

2. Vešligaj Branko

Predsednik DS:

Zalig Jože

DS OGP

SKLEPI

XI. redne seje delavskega sveta »Gradis-Obrata gradbenih polizdelkov, ki je bila dne
12. 7. 1967 ob 12. uri v sejni sobi obrata

1. Člani DS naj se intenzivneje poglobljajo v probleme proizvodnje.

2. Zaradi nesreč pri delu moramo zaostri pazljivost.

3. Lom in kalo naj ocenjuje komisija in ta ima nalogo, da ljudem dopove, kakšna mora biti kvaliteta.

4. Tržišče je treba intenzivneje raziskovati in tudi oglašati v dnevnem časopisju.

5. Organizatorji proizvodnje so:

1. šef obrata

2. tehnični pomočnik

3. šef komerciale

4. vodja proizvodnje

5. vsi delovodje

6. strojni referent

7. referent za vzdrževanje

8. samost. referent v pripravi dela

9. vodja prednapetih konstrukcij

10. vodja laboratorija

11. vodja prodaje

6. Zlindrinim zidakom se dvigne cena za 10 %.

7. Dodeli se dotacija sindikalni podružnici OGP v višini 890.000 S din.

8. Barako, ki stoji na ozemlju OGP in stane v njej tov. Djehterović, je treba čimprej podreti.

9. V komisijo za odpis se imenujejo: Prah Ivan, Osolnik Vlado in Sever Jože.

Predsednik DS OGP

Štoviček Jenda

Overiteljja:

Fortuna Jernej

Prah Ivan

UO KO Maribor

SKLEPI

3. redne seje UO PE »Gradis« kovinski obrati
Maribor, 18. 7. 1967

1. Sprejme in potrdi se obračun proizvodnje ter delitev dohodka, per 30. 6. 1967.

2. Potrdijo se akontacije ocenitve org. proizvodnje in ostalih delavcev, ki delajo v režiji za mesec junij 1967.

3. Zasledovati vsak obračun po delovnih nalogih. Zbir stroškov in tekoča primerja z vkalkuliranimi stroški po elementih: plače, material, terenski dodatek, prevozi.

4. Izplačilo normiranih del po dejanskem procentu doseganja.

5. Organizatorji proizvodnje oddelkov ne morejo dobiti nobenega presežka po pravilniku organizatorjev proizvodnje, dokler ne dosežejo pozitivnih fin. uspeh, in sicer: strojna, novogradnja, kleparska 5%; remont 2%. Šefu PE in komerc. šefu se v bodoče od vsote po pravilniku org. proizvodnje za vsako obračunsko enoto, ki ne dosega pozitivnih fin. rezultat, odbije po 3%.

5. Nobenemu režijskemu delavcu brez izjeme se ne izplača izvršene nadure, kolikor pa so nadure potrebne, se bodo obračunale kot izravnava časa. Velja od 16. 7. 1967.

6. Zadolži se šefa PE, tov. Kroisa in Stražarja za izvedbo notranje organizacije v obračunski enoti kleparska.

7. Tov. Stražarja se imenuje za namestnika mojstra v obračunski enoti kleparska.

8. Do naslednje seje se analizirajo še ostali zaključeni in nezaključeni delovni nalogi obračunske enote kleparska.

9. Referenta za varnost pri delu tovariša Kranjca se pisмено obvesti ob pričetku del na novih deloviščih.

10. Odobrijo se obrač. postavke in prošnje pod tč. 5 dnevnega reda.

Zapisnikar:
Valter Stropnik

Predsednik UO PE:
Tone Stražar

DS Koper

SKLEPI

12. redne seje DS »Gradis« PE Koper
dne 3. 8. 1967

1. Na naslednji seji DS bomo kot posebno točko dnevnega reda obravnavali akordni obračun.

2. K osnutku internega pravilnika za nagrajevanje organizatorjev proizvodnje se doda naslednje:

Organizator proizvodnje, ki pri kriterijih: kvaliteta dela, RTV, roki in delovna sposobnost — doseže skupno 20 negativnih točk (vedno ocena 1 po tabeli!), kljub ugodnemu poslovnemu uspehu enote ne dobi izplačila nagrade.

3. Prošnja tov. Anice Gregorič, ki prosi za ponovno zaposlitev, bo reševala pristojna komisija, kadar bo na razpolago delovno mesto, ki bo njeni delovni sposobnosti primerno.

4. Tov. Vitomiru Stojkoviću, zidarju tu, se na njegovo prošnjo odobri dodelitev najnujnejšega gradbenega materiala za popravilo poškodovane hiše oziroma stanovanja.

5. O pomoči žrtvam imperialistične agresije bo odločal CDS za celotno podjetje.

6. Prošnja za neplačani dopust DS v sezoni, to je od 1. junija do 30. X. ne bo reševal.

Nujne opravičene primere naj preveri kadrovska služba in reši skupno s sektorjem in komisijo za delovna razmerja.

Predsednik DS:
Lovšen Alojz

UO Jesenice

SKLEPI

III. redne seje UO PE Jesenice, ki je bila
dne 3. VIII. 1967

1. Sklepi II. redne seje UO PE so izvršeni.
2. Sprejme se interni pravilnik o nagrajevanju delavcev v gospodarsko-finančni službi, kadrovske socialni in splošni službi in v upravi delavskega naselja in DUR, s pripombo, da pravilnik po možnosti zajame tudi kuharice in čistilke, o čemer je poročati na naslednji seji.

Pravilnik stopi v veljavo takoj.

3. Za overovatelja zapisnikov UO PE se imenuje:

— Sokolovič Marko,
— Kramar Stane.

4. Legat Metodu, se odobri odprodaja; 25 m³ gramoza, 3 t cementa.

5. Raduloviću Zdravku, ki prosi za priznanje polkvalifikacije se predlaga, da se prijavi v zimski sezoni 1967/68 v tečaj za PK tesarje.

6. Prošnja Musič Zlate za povrnitev šolnine v večerni ekonomski šoli na Jesenicah se priporoči v ugodno rešitev Centru za izobraževanje pri centrali podjetja.

7. Nukiću Bečiru se odobri 5 dni neplačane dopusta in odprodaja 30 kg odpadnega železa.

8. Kadriji Kajtazu se odobri 2 dni neplačanega dopusta.

9. Košniku Janezu se odobri posojilo 25 moralov prem. 14—16, dolž. 2.5—3 m za dobo 1 meseca.

10. Prošnja združenja ZB NOV Blejska Dobrava za dodelitev finančne pomoči se zavrne.

11. Vzame se na znanje poročilo kadrovske službe o podanih odpovedih s strani delavcev.

Overovatelj: Predsednik UO PE:
Sokolovič Marko Viljem Zrim

DS PE Koper

SKLEPI

XIII. redne seje DS PE Koper

1. Okrog 10. oktobra je sklicati izredno sejo DS PE, na kateri je obravnavati akordni obračun PE.

2. Ob zaključku tričetrletja izravnamo izplačani OD do planirane višine za nazaj, za naprej pa se naj izravna mesečno. Delavci, ki so samovoljno ali disciplinsko zapustili PE niso upravičeni do tega OD.

3. PE primanjkuje drobne mehanizacije. izdelati je seznam ter jo v najkrajšem času nabaviti.

4. Napraviti je seznam potrebnega in predpisanega ročnega orodja KV in PK tesarjev ter KV in PK zidarjev. Orodje je kupiti ter oddati koristnikom na odplačilo.

Vsak KV in PK tesar in KV in PK zidar mora imeti predpisano ročno orodje.

5. Prošnji tov. Furlanič Marije, ki prosi za delno kritje stroškov pogreba moža, se ne ugotovi, ker ji je že sind. podružnica PE izplačala enkratno pomoč.

6. Tov. Lovšinu Alojzu, gradb. tehniku pri PE, se odobri 3.000.000 starih din posojila za nakup stanovanja.

Koper, dne 20. 9. 1967

Predsednik DS PE:
Lovšin Alojz

UO uprave domov

SKLEPI

V. redne seje Upravnega odbora uprave delavskih domov in naselij z dne 11. IX. 1967

1. Ugotavlja se, da so sklepi zadnje seje izvršeni.

2. Sprejme se k znanju in potrdi obračun storitev delavskih domov in naselij v Ljubljani za čas od 1. I. do 31. VII. 1967. Pokazuje se delno manjšanje stroškov.

3. Kurjava po domovih in naseljih naj se s 1. X. 1967 plačuje, kot je bilo sklenjeno že 1966 leta, in to delavci »Gradisa« po 20 din, tuji stanovalci pa po 25 din dnevno.

4. Potrebno je beljenje barak v naselju Tomačevo. Za te potrebe naj se nabavi črpalka in najame delavec iz GV Ljubljana.

Predsednik UO:
Grilje Ivan

DS Ljubljana

SKLEPI

XI. redne seje delavskega sveta uprave delavskih domov in naselij Gradisa Centrala Ljubljana, z dne 12. IX. 1967

1. Sklepi zadnje seje DS so izvršeni.

2. Potrdi se in sprejme na znanje delo upravnega odbora enote in komisij DS za čas od zadnje seje do današnje seje.

3. Izključi se iz delovne skupnosti zaradi hujše kršitve delovne dolžnosti po členu 11, točka 4 in členu 11, točka 10 snažilka Juh Milka.

4. Sprejme se k znanju in potrdi finančno poslovanje domov in naselij za čas od 1. I. do 31. VII. 1967.

Predsednik DS enote:
Mlakar Maks

SPO Ljubljana

SKLEPI

II. rednega zasedanja Sveta sam. obrač. enote Strojno prometnega obrata Ljubljana, ki je bilo dne 9. 9. 1967 s pričetkom ob 15.00 v sejni sobi obrata.

1. Pri pregledu o izvršitvi sklepov zadnjega zasedanja je bilo ugotovljeno, da so vsi sklepi realizirani.

2. Člane sveta je o sklepih UO in DS podjetja seznanil šef obrata in jim podrobno obrazložil sklepe glede štipendiranja in poslovanja centra za izobraževanje podjetja in o režiji po posameznih poslovnih enotah.

3. Svet je razpravljal o periodičnem obračunu celotnega podjetja za prvo polovico letošnjega leta.

Podrobneje so razpravljali o rezultatih po periodičnem obračunu za prvo polovico letošnjega leta v SPO. Največ razprave je bilo o pregledu obračuna proizvodnje za avtopark in težko mehanizacijo ter montažno skupino in žerjavno progno.

4. Ker v zadnjem času pri posameznih članih zelo pada delovna disciplina, so člani sveta o tem razpravljali ter sklenili da naj se vse tiste delavce, ki bodo neupravičeno ali nedovoljeno odklanjali izpolnitve delovnih nalog, ki jih bo izdal neposredni vodja

ali bodo neupravičeno odklanjali razporeditev na delo iz enega na drugo delovišče v istem ali drugem kraju, takoj predlaga v disciplinski postopek. Disciplinska komisija pa naj izreka najstrožje kazni, predvsem pa v primeru ko delavec ne gre na delo in nima za to tehtnih razlogov. Vsem takim delavcem naj se izrekajo kazni oz. predlogi za izključitev iz delovne skupnosti, ker taki primeri slabo vplivajo na ostale delavce.

5. Malica za delavce SFO je od 9,30 do 10,00. Po 10,00 uri malica ni dovoljena in je jedilnica zaprta. Izhodi izven obrata se ne dovoljujejo, razen v izrednih primerih ko je delavec poklican na poziv raznih organov ali ko delavec ne more delati zaradi bolezni. Vsi drugi izhodi niso dovoljeni. Če bo delavec zapustil delo oz. obrat zaradi drugih opravkov kot so prej navedeni in zato ne bo imel dovoljenja, se prav tako disciplinsko obravnava.

6. Predlog komisije za ugotavljanje in izrekanje ukrepov zaradi kršitve delovne discipline za izključitev iz delovne skupnosti KV II strojnika na vibromaksu Pezicovič Ranka, kateri je izostal z dela dne 29. in 30. 8. ter je s tem povzročil škodo pri obratovanju stroja kakor tudi zastoj dela na gradbišču v Kranju, se zavrne. Komisija za ugotavljanje in izrekanje ukrepov naj mu izda odločbo zadnjega javnega opomina pred izključitvijo.

7. Iz poročila kadrovske službe je bilo razvidno, da so samovoljno prenehali delovno razmerje Babič Mijo KV II strojnik na kompresorju in Buhin Lovro KV II strojnik buldozerist, ki je bil štipendist enoletne šole za strojnike pri podjetju. Ker še ni izpolnil pogodbene pogoje do podjetja in bi moral ostati v delovnem razmerju še eno leto, se razlika stroškov izterja preko rednega sodišča.

8. Sporazumno je prenehalo delovno razmerje Soteljšek Francu in Penezič Jožetu.

9. Na pismo Ivana Hriberšnika iz Hajdoš št. 2b pri Ptujju, v katerem prosi za delno pomoč kritja stroškov zaradi smrtne nesreče, katero je povzročil šofer našega obrata Gašpar Ivan, ki mu je do smrti povozil ženo, mater štirih majhnih nepreskrbljenih otrok, se prispeva 1000 N din.

10. Iz sklada skupne porabe se nakaže sindikalni podružnici 3000 N dinarjev in se od tega nameni za delno pomoč Ivanu Hriberšniku 1000 N dinarjev.

11. Sklene se, naj se obvesti vse šoferje, da se v bodoče uporablja le mariborsko olje, ki je za 0,40 N din pri kg ceneje. Izpuščanje

izrabljenega olja je potrebno zbirati v zato določenih posodah, katere se nato skupno z embalažo motornega olja odproda »Petrolu«.

12. Odobri se 5 dni neplačanega dopusta Škoda Vladu, ki ga je potreboval za nego družinskega člana.

13. Prošnji Božovič Brede za odobritev mesečno po en dan izrednega plačanega dopusta, ki bi ga potrebovala zaradi študija na ESS, se ne odobri.

14. Naknadno sta vložila prošnjo za dodelitev posojila za individualno gradnjo Laznik Julijan, ki gradi hišo v Novem mestu in Barašin Stojan, ki jo gradi v Dravogradu. Prošnjam se ne more ugoditi, ker so vsa sredstva v ta namen bila že razdeljena članom, ki so pravočasno vložili prošnje in se imeli najugodnejše pogoje za dodelitev posojila.

Poleg tega pa imenovana ne izpolnjujeta pogojev po pravilniku o dajanju posojil za individualno gradnjo, ker je radij oddaljenosti za gradnjo hiše po prej navedenem pravilniku največ 20 km od enote, kjer je kandidatovo stalno delovno mesto.

15. Prošnji Jeranko Jožeta za posojilo 10 tisoč N din za doplačilo novega stanovanja, ki ga bo dobil pri obč. skupščini v Šiški v zamenjavo za starega, se ne more ugoditi, ker je bila prošnja prepozno vložena, sredstva v ta namen pa so že razdeljena.

16. Odobri se ogled Zagrebškega velesejma desetim članom strokovnega kadra našega obrata.

Zapisnikar: Predsednik Sveta:
Zaviršek Marina I. r. Novinec Vinko I. r.

DS Jesenice

SKLEPI

V. redne seje delavskega sveta GV Jesenice, ki je bila 28. III 1967

1. Sklepi IV rednega zasedanja delavskega sveta so izvršeni

2. Poročilo o izpolnitvi in presegi letnega plana se vzame na znanje, prav tako finančno poročilo o uspešnem zaključku leta in o izplačilu razlike OD spričo uspešnega finančnega zaključka.

3. Stremeti je za uresničitev našega načrta gradnje lastnih investicij, pridobitev stanovanj v novih stolpnih in upravnih prostorov v novi poslovni zgradbi.

4. DS vzame na znanje poročilo o tekočih delih, ki jih izvajamo po objektih in o angažiranosti naše poslovne enote.

5. Na podlagi tajnega glasovanja se izreče izključitev iz delovne organizacije Ibrahimu Kajdiču, ker je storil hujšo kršitev delovne discipline.

6. Na podlagi razpisa volitev v delavski svet podjetja in delavski svet poslovne enote se imenuje:

Posebna komisija za sestavo volilnega imenika: Ljuba Tarman — predsednik, Cilka Kucko — član, Dora Rogelja — član.

Posebna volilna komisija: Marica Ambrožič — predsednik, Ladislav Abruč — član, Mari Kramar — član.

7. Zbor volivcev za izbor kandidatov v DSP in DSE bo v menzi »Gradis« Jesenice dne 7. IV. 1967 ob 17. uri. Do izvolitve delovnega predsedstva bo vodil zbor volivcev tov. Jože Bertonec, član DS podjetja.

8. Podraži se najemnina stanovanj za tuje goste is. znaša 3,00 — nočnina v samskem domu, 2,00 — nočnina v baraki.

9. S 1. IV. 1967 se podraži cena hrane is. — domači zajtrk 60, kosilo 420, večerja 220, skupaj 700 — tujj zajtrk 70, kosilo 500, večerja 280, skupaj 850.

10. Komerzialno službo se poveri, da pristopi k urejanju in pregledovanju arhiva v skladu s predpisi. K urejanju naj pritegne tudi druge oddelke.

11. Poročilo predsednika stanovanjske komisije o dodelitvi stanovanj se vzame na znanje.

12. Vloga Valentina Markeža, ki prosi za dodelitev posojila za gradnjo individualne hiše, se obrzhi v evidenci.

13. V skladu s čl. 13 pravilnika o dajanju posojil za individualno gradnjo se obvešča vse graditelje, da se sprejemajo prošnje za odobritev posojila do 1. maja 1967. Po tem datumu prispelne prošnje se bodo obravnale naslednje leto.

14. DS sklene v zvezi z željo Sob Jesenice o prevzemu stroškov v naše breme za izvršitev zdravstvenih pregledov novodošlih delavcev, glede preprečenja vnašanja salmoneleznih obolenj, da teh stroškov ne prevzamemo, dokler to ne bo predpisano z občinskimi odlokom in domenjeno s službami centralo podjetja.

15. Vloga in pogodba Sob Jesenice za odobritev sredstev za osnovno šolstvo se s priporočilom za plačilo od kvote 1% pošlje na centralno podjetja.

16. Krajevni skupnosti Struževo — Kranj ni mogoče dodeliti finančnih sredstev za ureditev ceste, ker so vsa sredstva za letošnje leto že razporejena.

Overovatelj:
Ivan Habinc

Namestnik predsednika
DSE Jesenice:
Franc Hočevar